

גיליון מס' 6 | אדר תשפ"א, פברואר 2021

המכללה
האקדמית
לחינוך

כשרות-ק"י

מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה

בין גלי הסגר ושיגרת קורונה

צבר הנשיאה

נושאו של גיליון מספר 6 של רשומון קיי הוא "בין גלי הסגר ושיגרת הקורונה" ואכן הוא מבטא את התחושות וההתנסויות, הלמידה והצמיחה בתקופת משבר הקורונה מנקודת מבטם של סטודנטים ומתמחים, חברי סגל ומורים, אנשי חינוך ברשות המקומית ומדריכים פדגוגיים במכללת קיי.

הפסיכולוג הקוגניטיבי ג'רום ברונר טען כי המוטיבציה של בני אדם היא מורכבת וחשופה לרגשות, דימיון ועיצוב תרבותי. זהו גם "ההבדל שעושה את ההבדל", כלומר: קיימת שונות משמעותית בין אנשים ורק אם נכיר בקיומה נוכל גם לבנות תהליכים מעמיקים של יצירת ידע.

תחושת השונות הזו היא שליוותה אותי בקריאת הכתבות בגיליון הנוכחי של רשומון. משבר הקורונה הוא אחד, אך נתפס באופן שונה על ידי הכותבים בגיליון זה ובזכות ההבדלים האלה ניתן להבין את ההשפעה המורכבת של התקופה המשברית על אנשי החינוך, אלה שבדרך ואלה העוסקים כבר במקצוע הנפלא הזה. הכתבות מדגישות שזו שנה של אי וודאות, אך גם של ביטויי חוסן, הן מציגות אתגרים וחוויות רגשיות, מהללות את כוחם של שותפות ומילה טובה ומבטאות יחד את ההזדמנות החד פעמית ללמוד ולהתנסות בהוראה בתקופה של משבר בריאותי נרחב.

מלוא הערכתי לכולכם על השיתוף ברגשות ובתובנות שלכם לגבי ההתנסות בצל משבר הקורונה. תודה מיוחדת לד"ר בתיה רייכמן, ראש לימודי ההכשרה במכללת קיי, האמונה על עריכת "רשומון קיי". ללא ספק, גיליון זה יהיה מסמך עם חשיבות היסטורית, המספר על התהוותה של מקצועיות בהוראה בצל משבר מטלטל.

בברכה,

פרופ' לאה קוזמינסקי
נשיאה

צבר העורכת

בין גלי הסגר ושיגרת קורונה, נאספו במערכת רשומון קיי כתבות של סטודנטים ממגוון תוכניות הכשרה ומשלב ההתמחות בהוראה. הכתבות עוסקות בתהליכי למידה, הוראה והתנסות מרחוק.

הסטודנטים תיארו דרכים להנעת תלמידים בשעת משבר, הציגו מרחבים ייחודיים בהם התרחשה למידה ושיתפו בחוויות ובתחושות. הכתבות מעידות על התמודדויות לצד הצלחות. מקומם של אנשי הסגל לא נפקד והם הוסיפו לעלון היבטים על שיח של הדרכה בתקופת זו.

בינות לכתבות עולים ניגודים ומתחים מובנים האופייניים לתקופה. מבנה העלון משקף את המתחים הללו: הכותרת "קירבה וריחוק בימי קורונה" מאגדת קשת של אפשרויות המנסות לאזן בין הקפדה על ריחוק חברתי לבין הצורך בקירבה אנושית.

הכתבות בשער "קבוע ומשתנה בימי קורונה" עוסקים ברכיבים קבועים המצויים בליבת הפרקטיקה תוך שינויים והתאמות שנדרשו בעת הזו. הם אף שופכים אור על מה שיוותר בתקופת "פוסט קורונה" ויהפוך להיות חלק מההכשרה להוראה בחלוף המשבר. "נחישות וחוסן" מבטאת רוח אופטימית שכל כך נחוצה בשעה זו.

השער "למידה היברידית" מדגים מודלים המשלבים את אופני הלמידה: מפגשי פנים אל פנים, מפגשים סינכרוניים וא-סינכרוניים. הם אף מציגים דרכים יצירתיות ללמידה והוראה משמעותית.

השער "צו 8 חינוכי" מספר את סיפור ההיענות של הסטודנטים וסגל המכללה במכללת קיי לבקשה לסייע למוסדות החינוך בעיר באר שבע בעת משבר.

תחושת המחויבות לחינוך בכלל ולנגב בפרט עולה בכל אחד מהכתבות ומייצגת את אחד הערכים המרכזיים בחזון המכללה.

קריאה מהנה,
ד"ר בתיה רייכמן

ואולי לא היו הדברים מעולם...

מאת: יונתן לניאדו, מתמחה בהוראה

כמעט שנה, כמעט שנה שאנו נמצאים במציאות אחרת ושונה שבה קרבה פיזית מסוכנת, נשיקה יכולה לפגוע, לחיצת יד מלחיצה, דמויות הסבא והסבתא נשקפות מהמסכים, הריחוק החברתי הוא IN והחום הישראלי הוא OUT. במקביל למציאות המשוונה בחרנו לעשות שינוי מקצועי משנה חיים ולפרוץ דרכים מלהיבות וחדשות בעולם החינוך, בעיצוב ילדים, בעיצוב של חיים. עולם החינוך שחוה תמיד טלטלות בים סוער עם רוחות חזקות ומערבולות, חווה בעת הזו מציאות מוקצנת ולעיתים בלתי מאפשרת. רוחות של תקווה מחד עם מערבולות של שקיעה מאידך. האם נוכל להוציא מהמציאות הזו את הטוב, להתוות דרך משלנו, להיות אנושיים, להיות יצירתיים, להיות מקצועיים, להיות טכנולוגיים, להיות חברים, להיות מכילים, להיות סובלניים, להיות טובים? או האם הערבוב בין האישי למקצועי, בין הנסתר לגלוי, בין האמת לשפיות, בין הקרבה לריחוק, בין השונה לדומה, בין הזום ל־CLASSROOM, בין משבר לחדשנות, בין הערכת עמיתים להערכת מנהלים, בין למידה עצמית להפריית עמיתים יגרמו לנו להתיימש ולהיות סקפטיים, מבולבלים? אולי נתעורר יום אחד ובנין שהשנה הזו הייתה סוג של "פיילוט", "מציאות מדומה", "חלום" שחלף ואיננו עוד. אז מהתקופה הזו נשתדל לקחת בעיקר את החוסן האישי והחוסן המנטלי, את תהליכי "החממה", את הדאגה לאחר, את הרצון העז להצליח ולפרוץ דרך במציאות של חוסר וודאות, במציאות של חוסר חסימות, במציאות של חוסר שפיות, במציאות של חוסר סובלנות, במציאות של חוסר סבלנות. ובתוך כל זה עדיין התאמצנו לחייך ולחבק, להמשיך ללמד, לגרום לחיוך של ילד קטן מול המסך, במילת עידוד, בטפיחה וירטואלית, בחיזוק חיובי, במבט אופטימי אל העתיד, בניסיון להעלות את הוודאות האישית, להפיג את הפחדים, להוריד את החששות, לנסות ולהיות בשבילה ובשבילי, פשוט להיות. אז מנהלים ומנהלות, מורים ומורות, מדריכים ומדריכות, תומכי הוראה ותומכות, בשבילנו שנת "תמורות" שהתחילה לפני יותר משנה טרם הסתיימה. התמורות נמשכות ללא הפסקה וללא הבחנה, בלי סליחה ובלי מחילה. אז כולי תקווה ששנת תשפ"א תהיה קצת יותר מתונה, קצת יותר אהובה. שתיתן לנו לחולל את השינוי בתוכנו ובתוך ילדינו. שתיתן לנו קרדיט להוביל את השינוי, שינוי של תקווה, לעולם שלם יותר, לעולם מכיל יותר, לעולם טוב יותר. כדי שנזכור תמיד שהמציאות החינוכית הזו הוציאה מאיתנו את הטוב ואפשרה לנו להיות אמיצים, לזרוע זרעים טובים ובריאים, בשבילנו ובשביל ילדינו, להצמחת הדורות הבאים.

רכבת לכ(ק)יוון חדש

מאת: גיא לס, מתמחה בהוראה

רכבת החיים בעידן הנוכחי דוהרת כמעט ללא הפסקה. אצלי היא נעה מהצבא לתואר ראשון ושני, ומשם דהרה לדוקטורט, לחמש שנות פוסטדוקטורט בארה"ב, ואז חזרה לארץ לאקדמיה ולאחר מכן לתעשייה הביוטכנולוגית. לכן, כשנתקלתי במקרה בתכנית החדשה להסבת אקדמאים באתר חדשות באינטרנט, התגובה הראשונית שלי הייתה של סקפטיות. מה יש לי לחפש במערכת החינוך המקרטעת? הרי כלכלית זו כמעט התאבדות. מהזווית החברתית- זו אחת העבודות הכפופות טובה ביותר שיש. לא סתם כחצי מהמורים החדשים פורשים אחרי שנה. בימים רגילים לא הייתי מציץ לכיוון. אבל ימי הקורונה לא היו רגילים. המגיפה טרפה את הקלפים ועצרה את הרכבת שלי יחד עם זו של רבים בארץ ובעולם כולו. חיפשתי עבודה כשההזדמנויות הלכו והידלדלו, והסתכלתי על שני ילדיי יושבים בבית כמו מובטלים הולכים לאיבוד בזום, וכך אט אט נפתחתי לאפשרויות חדשות. בחינוך אין כסף. בחינוך אין כבוד. אבל בחינוך יש תחושת משמעות. מורה יכול לעצב את עתיד הילדים כפי שאף מדען לא יכול (כשמוציאים מחשבון מדענים שעובדים בחברות לייצור ריטלין). כך בערך שכנעתי את עצמי, ולאחר שיחת מוטיבציה עם אשתי החלטתי להחליף רכבת ולצאת לכיוון חדש: "קיוון חדש" של מכללת קיי.

תכנית "קיוון חדש" היא תכנית מרוכזת של הסבת אקדמאים באופן מקוון (היינו, דרך הזום) שאורגנה במיוחד לכבוד ימי הקורונה העליזים. מדובר ברכבת מהירה שהיעד שלה הוא הוראת מדעים בבתי ספר בארץ. איתי לרכבת הצטרפו קרוב לעשרים מדענים בעלי תארים שונים בכימיה או בביולוגיה. את הקטר הובילו גיל ועדי, שני מרצים מקסימים מהמכללה שנראו כמו נהגים ותיקים שמרצים את התכנית ביד בוטחת זה עשרות שנים. קשה היה לחשוב שגם מבחינתם זו היתה הפעם הראשונה. התחושה שלי בשבוע הראשון היתה די מאכזבת. מבוקר עד שעות הצהריים המאוחרות, במשך שלשה חודשים, גיל ועדי נפגשו אתנו בזום. אבל מה היה שם? המפגשים הוירטואליים הרגישו פחות כמו תכנית לימודים סיסטמית ויותר כמו תרפיה קבוצתית, כאשר כל סטודנט מספר על עצמו, על מה שמציק לו, ומתבקש לחקור את עצמו: מאיפה באת, איפה אתה נמצא ולאן אתה הולך. כל זה בשילוב משחקים מקוונים נתן תחושה נחמדה, אבל בתור מדען עם רגליים על הקרקע הרגיש לי כמו קשקוש חסר פשר. איפה התכלס? איפה הוראת השיטות הפדגוגיות המקובלות? מה ניתן להפיק מכל זה? לקח לי שבוע כדי שההארה תגיע. משהו בדרך הלימוד של עדי וגיל עבד. משהו חשוב וחיוני שהתבטא בכמה רמות. ראשית, בעקבות ההוראה האישית/רגשית של עדי וגיל, החבורה הזרה הזו של תלמידים שהצטרפה לנסיעה אל הלא נודע, הפכה למעין משפחה מגובשת, בעלת גורל משותף ועם ביטחון עצמי מחוזק. שנית, לו גיל ועדי היו משתמשים בגישה אחרת, יותר קונבנציונלית, סביר להניח שרובנו (כולל אני) היינו מאבדים עניין, והולכים לאיבוד בזום, כמו רוב ילדי כיתות א-יב'. היכולת להתרכז למשך זמן במדיום דיגיטלי הוא נמוך, אבל כאשר משלבים יחס אישי עם כלים מקוונים אליהם נחשפנו במהלך משחקים יצירתיים בהובלת עדי (שימוש בפדלט, מנטימטר וכו'...) העניין עולה, ויחד איתו הערנות והמעורבות. יוצא איפה שהשיעור העיקרי לא הסתכם בתוכן ההוראה, אלא בצורת ההגשה, כאשר ההצלחה בלטה בהתמודדות עם האתגר הגדול ביותר שיש בהוראה- עירוב כל התלמידים כל הזמן.

את מה שלמדתי יישמתי מיד על סטודנטים שלי בקורס שהעברתי באותו זמן במכון ויצמן. גם שם הכל היה בזום ולאחר ימים רבים של תסכול, עברתי לגישה יותר אישית כמו זו שנחשפתי אליה בקורס של גיל ועדי. התוצאה הייתה שיפור דרמטי ביחס הסטודנטים, במעורבות שלהם שגם התבטא בציון הסופי שניתן לקורס. בסוף הקיץ, כאשר הטירונות של קיוון חדש הסתיימה, הצטרפתי כמורה בתיכון בבית ספר בנס ציונה. השתמשתי באותם כלים שקיבלתי להוראה בזום (בזמן סגרים) וגם מחוץ לזום (בין הסגרים). גם כאן התוצאה היתה מצוינת. נוצר חיבור מהיר ביני לבין התלמידים, וכתוצאה מכך המוכנות ללמידה היתה גבוהה בצד שלהם, בעוד בצד שלי הקושי ללמד היה נמוך יחסית. כשאני מסתכל על זה היום ומנסה לסכם, אני חושב שהכלים הדיגיטליים והתוכן של השיעור חשובים ככל שיהיו, הם משניים ליחס אישי, אנושי ורגשי, יחס שמעורר מחדש אצל התלמיד את היצר ללמוד, להסתקרן, ולהשתחרר מתחושות הדחוק שפועלות אצלו בכל גיל ובכל מסגרת, אם זה בגן, ביסודי, באקדמיה, בתעשייה או בבית אבות.

קבוע ומשתנה בימי קורונה

הרבה דברים השתנו בחודשים האלה

מאת: **נאדיה עטאונה**, מתמחה בהוראה

מאז ומתמיד בתי הספר היו תחת לחץ אדיר ואין סוף שאלות: כמה תלמידים יסיימו את הלימודים עם בגרות מלאה? האם אנחנו מלמדים לפי תוכנית הלימודים ומעבירים להם את החומר כמו שצריך? איך אנחנו יכולים להפחית את היעדרויות התלמידים וכו'. למרות כל המשימות האלה עדיין המורה לא זוכה להערכה מינימלית לעבודתו, וממשיכים לחשוב ש שהוא פחות משמעותי מבעלי מקצוע אחרים. למרות האתגרים שמתווספים מדי שנה עדיין יש כאלה שאומרים: "זה קל להיות מורה".

לפני כמה שנים כשהייתי תלמידה לא הערכתי את מה שהשקיעו המורים בשבילנו ואת האחריות שמוטלת עליהם כדי שנצליח. והיום, אחרי שנכנסתי לנעלי המורים, הופתעתי לכאורה מכמות העבודה וההשקעה ומהאחריות כלפי התלמידים. התחלתי לעבוד לפני כמה חודשים עם תלמידי תיכון, תלמידים שיש בינינו הבדל של פחות מחמש שנים, תלמידים עם פחות מוטיבציה ללימודים, והרצון שלהם לא תמיד קשור ללימודים ולציונים. היה מפחיד מאוד להיכנס לכיתה בפעם הראשונה כשכל העיניים עליי. ברגע זה נזכרתי בכל הטיפים שלמדתי במכללה, בהתנסות ומאנשי מקצוע. לא ידעתי איך אני אמורה להתנהג בתור מורה - להיות קשוחה כדי שיפנימו את רצינות השיעור או שעליי להיות יותר נחמדה כדי להשיג את אמונם של התלמידים. התברר לי שהתפקיד שלי כמורה הוא לא רק עם התלמידים בכיתה, אלא גם עליי להגיש מערכי שיעור, דוחות לימים הבאים, לשבועות ואפילו לחודש הבא. זה לא היה קל בכלל ולא ציפיתי שתהיה לי עבודה עמוסה במשימות.

אחרי חמישה חודשי עבודה בתור מורה ועד הרגע הזה שבו אני כותבת, אני מבינה ומפנימה שלא משנה כמה אתגרים וקשיים אני חווה, אני אתגבר עליהם כי בסופו של דבר אני אתרגל ויהיה לי יותר קל להסתדר איתם. עברתי את הסמסטר הראשון כמורה מתחילה עם כל האתגרים הלא קלים, ובמיוחד בתקופה זו של מגפת הקורונה שהשפיעה על כל המדינה ואף על כל העולם. לדעתי היא השפיעה מאוד על מערכת החינוך ועל בתי הספר כיוון שעתידם של התלמידים יכול להיות בסיכון. ראיתי במו עיניי כמה סבלו המורים (אפילו אלה שיש להם ניסיון) וגם התלמידים ואת ההתמודדותם עם הקשיים. התקופה הזו הייתה קשה ומאתגרת לכל מורה ובמיוחד למורה מתחיל.

אחרי שעברתי חלק ניכר מהתקופה הזו אני כבר לא מחזיקה באותם דעות כלפי המורה והתפקיד שלו, אני כבר חושבת שלכל מורה יש הילה שהופכת אותו לבן אדם מיוחד.

הרבה דברים השתנו בחמשת החודשים האלה, התלמידים הפכו להיות חלק חשוב מהחיים שלי, ואני אוהבת אותם, רוצה שיצליחו וגאה בעומק הקשר שלנו. המקצוע הזה הוציא ממני אנרגיות אדירות, והראה לי כמה יכולת יש לי לבנות קשר הדוק עם התלמידים כשכמעט אין בינינו בעיות כלל. נוסף לכך התחלתי להכיר את הצוות יותר ובניתי איתם קשר טוב שאפשר לי ללמוד מהניסיון שיש להם. אני כבר יודעת הרבה על התלמידים שלי, מה שאפשר לי לדעת איך לתקשר ולהתנהל איתם, וגיליתי כמה קשה להגיע להישג הזה. כמו כן גם חוויתי דברים רעים, אחד התלמידים שאני מלמדת נפטר לא מזמן וזה שבר את ליבי. אבל זה גם לימד אותי כמה חשוב להיות קרובים לתלמידים ולאהוב אותם כמו שהם. בסופו של דבר, אני רוצה להגיד שההתחלה תמיד קשה, ולכל חוויה חדשה לנו יש יתרונות וחסרונות. תמיד צריך לנסות ליהנות מכל רגע, אפילו אם קשה לנו אסור להיכנע בגלל הקשיים שבדרך, כמו שאמר תומאס אדיסון: "הרבה מהכישלונות בחיים הם של אנשים שלא הבינו עד כמה הם קרובים להצלחה כשהם הרימו ידיים".

קבוע ומשתנה בימי קורונה

שנה של חוסר וודאות, ודינמיות

מאת: **און טל**, מתמחה בהוראה

לעשות את שנת הסטאז שלך תחת השפעה של תקופת הקורונה זו חוויה מוזרה, מאתגרת ולא פשוטה כלל. מוסדות מבולבלים, ילדים מבולבלים עוד יותר וצוותי ניהול והוראה מעורערים הם המרכיבים של מרק הקורונה המהביל שקיבלנו לנו לשנת הסטאז' ורק האל יודע איך זה ייגמר...

שמי און, סטודנט שנה ד' במסלול 'שבילים' במכללת קיי. את ההתמחות שלי אני עושה בבית ספר יסודי בראשל"צ כמורה לכיתות ד'. בשבילי להיכנס למערכת שנמצאת בשנה כל כך מוטרפת זה לא קל. השינויים הרבים - קפיצות מבית ספר לסגר - מקשים על יצירת רצף לימודי משמעותי, מקשים את היכולת ליצור קשר קרוב עם התלמידים, ובעיקר מוציאים את כולם מדעתם. לרוב לימדתי בבית הספר כי כיתות ד' בד"כ הגיעו לבתי הספר, אך כאשר בתי הספר נסגרים אני מלמד מרחוק.

לשמחתי, יש לי מזל ואני מלמד בבית ספר טוב, איכותי וקטן. הצוות קשוב ומתחשב בצרכי ומלווה אותי בצורה טובה בדרכי החדשה בתור מורה. עם זאת, בשל המצב - פעמים רבות, הצוות הניהולי לא זמין לדרישותיי - דבר המאלץ אותי לנסות ולהסתדר בעצמי ולאלתר. לדוגמה - כדי ששיעורי התצפית והמשובים יקרו, היה עליי ללחוץ על המנהלת והחונכת אשר עסוקות וטרודות בענייני הקורונה - ילדים מאומתים, בידודים והתאמת בית הספר להנחיות המשתנות בכל רגע. בסופו של דבר היה עליי ממש לרדוף אחריהן ולדאוג שהדבר אכן יקרה, וזו כמובן לא תחושה נעימה.

אתגר משמעותי נוסף הוא יצירת קשר טוב עם התלמידים. גם ככה, שנה ראשונה בתור מורה היא קשה - עמידה מול כיתה, לימוד התכנים הרצויים, ניהול הכיתה, טיפול בבעיות משמעת, הסתגלות למקום החדש, השתלבות בסגל, קשר עם ההורים ועוד.

הקושי מהותו במצב הילדים - תקופת הקורונה, לרוב, מקשה ומעיקה על הילדים. חלקם נמצאים בבתיים שהאווירה בהם קשה נוכח המצב. הם רואים פחות חברים, פחות שמש ואוויר צח ומתקשים לפתח שגרה יציבה תחת השינויים הרבים. כך יוצא שלא מעט מהילדים שאני פוגש בכיתה (מי שמגיע לכיתה) חסרי מוטיבציה לימודית, מבולבלים, מדוכדכים ולרוב - לא רוצים להיות שם.

מה שכן, אופי השנה הזו, חוסר הוודאות, השינויים הרבים והדינמיות - מאלצים אותי ללמוד הרבה לבדי ולחפש כלים שיעזרו לי להתמודד עם הצרכים המשתנים של בית הספר, למשל - איך ללמד מרחוק, איך לנהל כיתה בפלטפורמות דיגיטליות (סקולי, סמארטסקול וכו') ובעיקר - איך לכתוב מערכי שיעור בזמן קצר. בתקופה זו, מכורח הנסיבות עליי להתכונן מהר לכל צורך שעולה ולמצוא לו פתרון מתאים. בזמן שעבר מתחילת השנה אני מרגיש שלמדתי המון, למידה אינטנסיבית וקשה.

אפשר לומר שהשנה הזו גם מזמנת לנו אפשרות להכיר את המערכת מכל מיני כיוונים - בשגרה, בעומס, בבלגן, בלחץ, מרחוק ובכל מיני סיטואציות מוזרות שקורות לכולנו השנה. אז לעיתים אנחנו מחליפים מורים אחרים ומלמדים מקצועות שונים, לעיתים מדברים עם היועצת או ההורים על המצב הרגשי של ילדיהם או מחפשים פתרונות יצירתיים על מנת להקל במקצת את העול הרבץ על הילדים.

מעניין לחשוב איך בעוד שנה אסתכל אחורה על תקופה מיוחדת זו...

קבוע ומשתנה בימי קורונה

שלושה מתוך החללים היו עם תנאי עבודה חסרים וחלל אחד צויד בצורה המיטבית על מנת שיהווה קבוצת ביקורת. הסטודנטים חולקו לארבע קבוצות כמספר החללים. בכל חלל עבדו 30 דקות ולאחר בכך עברה הקבוצה עם כיוון השעון לחלל העבודה הבא. בתום שעות של עבודה (עם הפסקה באמצע... לא לדאוג) עברנו יחד לביקורת עבודות ולניתוח משותף של התהליך והסקת מסקנות. מעבר למפגש שהיה במכללה והיה משמח וחוויתי במיוחד זה היה יום משמעותי שבו המרחב, הפורמט וצורת ההגשה של החומרים קיבלו את הבמה הראויה להם.

סטודיו פתוח #2 הוקדש כולו ל"יומן יצירתי"

את המפגש השני קיימנו באופן מקוון למרות שחלמנו אחרת... אז בנינו יום מגוון ועשיר ועשינו אותו כל אחד מהבית שלו... אז מה זה יומן יצירתי? תכלס' זה יומן חזותי על בסיס ספר שיצא מכלל שימוש. בין דפי הספר עובדים בטכניקות שונות ובחומרים שונים והיומן למעשה הופך להיות יצירת אמנות אישית משמעותית. פתחנו את היום עם הרצאה של האומנית לייה דייגי שחשפה בפנינו את דרכי העבודה שלה, את מקורות ההשראה שלה ואת הסודות הכמוסים שטמונים בין דפי היומנים שלה. ההרצאה של לייה הפכה את היום למשמעותי ועמוק. כל המשתתפים, סטודנטים וסגל כאחד הכינו פינת עבודה עם הציוד הנדרש ולאחר חשיפת הטכניקות השונות יצאו כולם לעבודה אישית תוך כדי שיתוף של תהליכים ותוצרים. היום היה חגיגה של התנסויות ובבתיים השתפו גם בני המשפחה של הסטודנטים. אנחנו עם הפנים לסמסטר ב' ולהזדמנויות שמחכות לנו בעוד שני מפגשים מסדרת סטודיו פתוח...

קבוע ומשתנה בימי קורונה

סטודיו פתוח, מה זה?

תוכנית אומנות - פותחת את הסטודיו | פותחת את הראש | פותחת את הלב...

סטודיו פתוח הוא למעשה גישה שפותחה ואומצה בשדה הטיפול באומנות. גישה זו מאפשרת עבודה של פרטים במרחב אחד באופן שבו כל משתתף יוכל לבחור את החומרים איתם ירצה לעבוד, את מקום העבודה ואת הקירבה לשאר משתתפי המפגש. חלקים מגישה זו אומצו ועברו הסבה והתאמה לסדנת האומנות בבית הספר. במהלך שנה זו שמנו לנו ליעד ללמוד את עקרונות הסטודיו הפתוח ולהנחיל אותם לסטודנטים להוראת האומנות בכדי להרחיב את ארגז הכלים המקצועי שלהם כמורים - אומנים לעתיד. סגל התוכנית למד קורס מקוון של נונה אורבך (מאסטרית בתחום הסטודיו הפתוח) שנרכש במיוחד ולאחר עיבוד של תכני הקורס נבנתה תוכנית שנתית בת ארבעה ימים מלאים המותאמת לסטודנטים ולאופי הדינאמי של תוכנית ההכשרה באומנות.

בסמסטר א' התקיימו שני ימי סטודיו פתוח

סטודיו פתוח #1 הוקדש כולו למפגש עם "קיר גואש"

קיר הגואש בגישה הסטודיו הפתוח הוא "רהיט מרכזי" בסטודיו והוא מאפשר עבודה משותפת או פרטנית, עבודה מול הקיר- מול העבודה ולא מעל העבודה כמו בעבודה על שולחן והשראה מהמשתתפים. על פי גישה הסטודיו הפתוח בקיר הגואש המיטבי לכל משתתף צריכה להיות פינה עם פורמט ציור ולידה עגלת צבעים מגוונים ומיכשור- מכחולים, מים וכל הנדרש. במפגש זה ביקשנו לבחון יחד עם הסטודנטים את איכות העבודה עם קיר הגואש ולכן הסטודנטים חולקו מראש לארבעה חללי עבודה שונים. בכל חלל היו תנאי עבודה שונים עם ניירות וצבעי גואש.

על הוראה מקרוב ומרחוק

מאת: אליאן זארוק, מתמחה בהוראה

שמי אליאן זארוק ואני מורה למתמטיקה בעל־יסודי (שנה ד' - בסטאד'). השנה יש לי הזכות להיות מורה בתקופה מאתגרת אשר מערכת החינוך בישראל לא ידעה מימיה. תקופה זו ניחנת, מנקודת מבטי, באתגרים רבים ובהצלחות גדולות.

אקדים ואומר כי זכיתי פעמיים השנה, פעם אחת משום שאני מלמדת בתקופת הקורונה ופעם שנייה משום שאני מלמדת בחינוך הרגיל בבית הספר "מבואות הנגב" ובבית הספר לחינוך מיוחד "עדני הנגב". אומנם אני מתכשרת במכללת קיי בהוראת המתמטיקה לחינוך הרגיל, אך אני שמחה שהזדמנה לי האפשרות ללמד גם בחינוך המיוחד.

בחינוך הרגיל חוויתי לימוד פרונטלי ולימוד מרחוק. בתקופות שבהן אני מלמדת פרונטלי, הלמידה מתקיימת בקפסולות. דבר זה מסייע לי בשני מישורים: האחד - להכיר לעומק כל תלמיד ותלמיד מפני שהקבוצות קטנות יותר. השני - ללמד אותו השיעור פעמיים (כי יש שתי קפסולות), דבר שמסייע לי להתנסות ולשפר את דרכי ההוראה שלי באותו היום ולא להמתין שנה שלמה כפי שהיה למורים כמוני בתחילת דרכם בשנים שקדמו לתקופה הזו. בנוסף, הלמידה בבית הספר מאפשרת לי להרגיש שייכות לבית הספר וליצור קשרים עמוקים עם צוות בית הספר בכלל ועם צוות המורים למתמטיקה בפרט.

בתקופות שבהן אני מלמדת מרחוק, אני מלמדת את כל הכיתה. מצב זה מאתגר מאוד כי ישנם תלמידים שנכחים בשיעורים ללא מצלמה דלוקה או שאינם נכנסים כלל כי הם מתקשים עם הלמידה מרחוק. מצב זה מוביל להמון שיח מול הורים ומחנכים כי עירובם מאפשר לשמור ככל שניתן על נוכחות קבועה בשיעורים. כמו כן, לי כמורה יש קושי לדעת האם תלמידים שלא לוקחים חלק פעיל בשיעורים - לא משתתפים כי הם מתביישים או שאינם בעניינים. הקושי והצורך לדעת האם כל התלמידים שותפים סייעו לי לחפש אחר יישומים ודפים אטרקטיביים, כמו **wordwall** ו**teacher made** "הילקוט הדיגיטלי". המשימות המתוקשבות בכלים אלו מראות לי בזמן אמת אילו תלמידים שותפים ואילו נושאים פחות מובנים לתלמידים מסוימים. שימוש בעזרים אלו מסייע רבות לתלמידים להיות אקטיביים יותר וניכר כי הם נהנים הרבה יותר מאשר לפתור תרגילים מדפי עבודה רגילים. וכמובן, זה עוזר גם לי כמורה לדעת הרבה יותר טוב היכן כל תלמיד ותלמיד נמצא מבחינה לימודית.

אציין שגם בלמידה הפרונטלית וגם בלמידה מרחוק אני משלבת הרבה טכנולוגיה, שימוש במצגות ובאתרים, שיתכן ולא הייתי משלבת או לומדת להשתמש בכלים רבים לולא מגפת הקורונה. בחינוך המיוחד אני מלמדת באופן פרונטלי בלבד ושם האתגרים שונים אך מיוחדים. יש לי הזכות ללמד תלמידים מדהימים וכל אחד מהם הוא עולם ומלואו. בפן המקצועי אני לומדת דרכם איך ללמד בדרך מעניינת ויותר מוחשית ובפן האישי - איך להיות מכילה, סבלנית ואוהבת. בית הספר "עדני הנגב" שבו אני מלמדת הוא בית ספר חדש שהוקם רק השנה והוא בית ספר לתלמידים עם הפרעות נפשיות. בית הספר מונה 20 תלמידים בכיתות ז'-ט' ואני המורה למתמטיקה היחידה בבית הספר. ההזדמנות הזו להיות המורה היחידה בעלת ידע מתמטי הובילה לכך שאני מקבלת הדרכות מתמטיות המיועדות לחינוך המיוחד אך בהחלט מושלכות גם לחינוך הרגיל. הדרכות אלו מעצימות אותי ומפתחות אותי מאוד. אני מרגישה מובילה בתחום המתמטי בבית הספר וזה מוסיף לי עוד נדבך להיותי מורה שמרגישה סיפוק עצום ממקצועי. נוסף לכך, ההתמודדות עם תלמידים אלו ידעה ועוד תדע עליות וירידות משום שכל יום בחינוך המיוחד הוא יום אחר לגמרי. ישנן פעמים לא מבטלות שבהן תלמיד חווה התפרצות זעם ואז השיעור מנוהל אחרת ממה שציפיתי ותכננתי לשיעור. אשתף במקרה שבו לימדתי בכיתה ח' ואחד התלמידים שאני מאוד אוהבת ומחוברת אליו חווה התקף זעם קשה שלא ראיתי לפני כן. זה הגיע לרמה שדני (שם בדוי) השחית מול עיני התלמידים האחרים דברים רבים שהיו בכיתה, העיף שולחן ואיים על אחד המדריכים שיעיף עליו כיסא. לאחר שהתלמידים הוצאו מהכיתה נותרנו - המחנכת שהגיעה לאירוע, אחד המדריכים, דני ואני. בזמן זה חוויתי קושי גדול כמורה, מאחר שאף פעם לא ראיתי את דני בסיטואציה כזו שאני צריכה לנהל. הרגשתי כאב כה גדול על איך שדני הגיב - כמה רגעים לפני כן הוא למד

ושיתף פעולה וכמה רגעים אחרי התנהג אחרת לגמרי. המעבר במצבי הרוח שלו בגלל המצב הנפשי היכה בי, עד שביקשתי לעזוב את האירוע כי הרגשתי שהדמעות מתחילות לזלוג ולא רציתי שהוא יראה אותי כך. זה גרם לי לחשוב כמה ימים האם אני מסוגלת ויכולה להמשיך ללמד בחינוך המיוחד כי ההיקשרות לתלמידים מקשה עליי לנתק את הרגש מהמקרים וקשה לראות אותם במצבים כאלה. יש לציין שלאט לאט ככל שהזמן עובר ועם שיתוף של שאר הצוות בתחושות ובמחשבות ובנרמול המצב אני מרגישה טוב יותר. אך אין ספק שקיים בי החשש לראות עוד תלמידים שאני מאוד אוהבת ומחוברת אליהם במצבים קיצוניים. עם זאת, הניסיון בחינוך המיוחד מסייע לי גם להתמודד עם מצבים שונים בחינוך הרגיל טוב יותר, וככל שחולף הזמן אני מרגישה שאני לומדת להתמודד עם מצבים מורכבים.

לגבי הדרכה וחניכה - אני מקבלת הדרכה בסדנת סטאד' דרך מכללת קיי, הדרכה דרך בית הספר "מבואות הנגב" מצוות המתמטיקה ובמיוחד מהרכזת ומהחונכת שלי והדרכה מהחינוך המיוחד. שלושת הערוצים האלו מהווים עבורי אבני דרך בהתפתחותי כמורה למתמטיקה. יש לי מעטפת גדולה שתומכת בי ואוזן קשבת לכל צרכיי. בהתחלה לא סתם אמרתי שזכיתי - , אני יודעת זאת כי לחברות ללימודים ולעמיתות שלי לעבודה פחות הייתה פחות תמיכה כזאת. ראוי לציין, שצוות המורים שאיתם אני עובדת הם חלק בלתי נפרד מהתחושות ומהחוויות הטובות שלי כמורה. בזכותם אני מרגישה חלק מצוות מדהים ואני גאה להיות במחיצתם. אסכם ואומר שלמרות האתגרים שאני חווה בדרך, אני נהנית במקום שבו אני נמצאת ומרגישה סיפוק אדיר. אני נהנית ללמד ויותר נהנית לראות את התלמידים המקסימים והמדהימים שלי נהנים ללמוד מתמטיקה.

הרבה הרבה יותר!

מאת: ספיר פינטו, תוכנית ההכשרה לבית ספר יסודי

שמי ספיר פינטו, אני סטודנטית לחינוך מיוחד בשנה השלישית לתואר, ובהתנסותי אני מלמדת בבית ספר "קשת" שבעה מלאכים קטנים בכיתה א' הנמצאים על הרצף האוטיסטי. אני אתאר לכם את חווית ההוראה שלי בשבוע ההתנסות תחת צילה הגדול של מגפת הקורונה המרחף מעל כולנו.

לאלו שאינם יודעים או בטוחים מה זה אומר בפועל הוראה של תלמידים על הרצף האוטיסטי, פשוט תדמינו הכול ב"יותר". הוראה מעניינת, משמעותית וסוחפת? יותר. שימוש במוחשיות ושיתוף פעיל של התלמידים לצורך ביסוס והבנה של הנושא הנלמד? יותר. הבעת חיבה כלפי התלמידים והעצמה שלהם? יותר. חיזוקים חיוביים? יותר. יצירת קשר עין, שימוש במגע ומתן יחס אישי? יותר.

כל הדברים שציינתי מאוד מאוד חשובים בכל סוג הוראה שהיא, אבל בהוראת תלמידי החינוך המיוחד בכלל ותלמידים על הרצף האוטיסטי בפרט - הרבה הרבה יותר. ומכאן אתם בטח מבינים כמה ערך מוסף וחשיבות יש להוראה שהיא פרונטלית עבור אוכלוסייה זו.

מתוך ההבנה הזו, ההכנות שלי כסטודנטית לשבוע ההתנסות היו מרובות: כתיבת מערכי שיעור מעניינים, מגוון פעילויות עם יצירה, משחקים ולמידה משמעותית שברובה מוחשית. ימים אחדים לפני תחילתו של שבוע זה, קיבלנו בשורה אשר לפיה לא נוכל ללכת ללמד בצורה פרונטלית וניאלץ למצוא פתרונות יצירתיים ללמידה היברידית, למידה מרחוק.

הייתי סקפטית שזה יצליח, מודה. הרי מדובר בתלמידים על הרצף האוטיסטי, בסך הכול בכיתה א', חום, אהבה, קשר עין, השתתפות פעילה - אלו דברים ששיעור שלנו לא מתנהל בלעדיהם! אז איך עושים את זה?

אחרי שיחה קצרה עם סתווית המורה המאמנת שלי, המנטרה שאיתה החלטנו להגיע לשבוע הזה היא - אין משהו שהוא לא אפשרי! עשיתי התאמות בשיעורים שהכנתי, התאמות בפעילויות, הפכתי את זה ממוחשי לנגיש ככל האפשר, גם עבורי המלמדת מרחוק וגם עבורם המתמודדים עם אתגר חדש כזה. ובכנות? עדיין הייתי סקפטית.

יום ראשון הגיע, קמתי בהתרגשות, בכל זאת חוויה חדשה ומאתגרת עבור כולנו! הכנתי מראש את כל המצגות, השירים, ועזרי ההוראה כדי לצמצם כמה שיותר אפשרות לתקלות, ובכנות? הסקפטיות עדיין לא עזבה אותי.

פתחנו את הזום, ולהפתעתי הרבה התלמידים היו מרותקים לכיסא ולמסך, הרי מה פתאום אני מדברת אליהם מהלוח??? מה קורה פה???

למדנו יחד שיעור מדעים על גוף האדם, דרך אפליקציית ZOOM שיתפתי את שיר הנושא שלנו ושרנו יחד, את המצגת שלנו שבה התלמידים צריכים להשתתף ולענות על שאלות באופן פעיל. הם הגיבו לחיזוקים החיוביים שלי למרות שהייתי "רק" על המסך ונהנינו מכל רגע. הכול התנהל כמתוכנן בעזרתה הענקית של סתווית, המורה המאמנת שלי, שתיווכה את ההוראה ממני אליהם, התלמידים המקסימים שיתפו פעולה בצורה מדהימה, היו קשובים ופעילים בדיוק כמו בשיעור שלנו יחד פנים אל פנים! מסתבר ש"יותר" זה לא דווקא משהו שמגביל אותנו בדרכי ההוראה שלנו, ואפילו להיפך. הכול מתחיל מאיתנו כמבוגר משמעותי בחייהם של התלמידים שלנו, ברגע שאנו נאמין בהם שהם יכולים ומסוגלים להכול - הם רק יוכיחו לנו כמה אנחנו צודקים!

אני לא יודעת מי יצא מהשיעור הזה יותר מופתע ונשכר, התלמידים או אני.

לאחר השיעור הרגשתי סיפוק אדיר, עשינו את זה! סתווית לא נתנה לסקפטיות שלי לנצח אותי, והוכיחה לי יחד עם התלמידים המדהימים שלנו שהכול באמת אפשרי! ותודה לקורונה על הזכות וההזדמנות!

הייתי אומנם יותר רחוקה אבל הרגשתי קרובה

מאת: בת אל לוגסי סעדה, תוכנית ההכשרה לבית ספר יסודי

שנת הלימודים בתקופת הקורונה החלה באופן שונה. עוד בסמסטר ב' של שנת תש"ף חווינו את עוצמת המשבר. הסטודנטים והמרצים היו צריכים להתרגל לדרך למידה שונה באמצעות כלים חדשים בזמן כל כך קצר. זה גרם לתסכול רב והמון חששות לקראת המשך. יש לומר שהמכללה ניהלה את הלמידה שלנו, הסטודנטים, בצורה טובה ביותר עבורנו, נשארו עם הלמידה בזום וכך התרגלנו לשגרה מסוימת. רוב המרצים התחשבו בנו, היו אכפתיים, קשובים לנו והקדישו לנו זמן לשאלות בסוף השיעור. היו שיעורים משולבים סינכרוניים ואסינכרוניים שנתנו קצת תחושה של חופש. בנוסף, השימוש בכלי למידה מגוונים העשירו את הלמידה שלנו ואת דרכי הלימוד שלנו בהתנסות. כך הרגלנו את עצמנו לשגרה השונה הזו ורכשנו את הכלים המתאימים לנו ללמידה. אני אישית התרגלתי ללמידה דרך הזום, למדתי לנהל את הזמן שלי נכון, חיזקתי את המשמעת העצמית שלי וערכתי סדרי עדיפויות. לא החסרתי משיעורים, סיכמתי והתנהלתי כמו שנהגתי בכיתה. כך שמרתי על הקשב שלי והרגשתי בטוחה יותר.

בשבוע ההתנסות דרך הזום הלמידה שלי הייתה הרבה יותר משמעותית עבורי מאשר בהתנסות הפרונטלית. בזום כל הכיתה יחד, לימדתי יותר, צפיתי בריכוז רב במורה ובתלמידים, למדתי להכיר את התלמידים יותר טוב, נשארתי לשיחה עם המורה המאמנת לאחר כל שיעור והיא נתנה לי מענה לשאלות ולתהיות שלי. עבדתי עם קבוצות בחדרים והרגשתי סיפוק גדול יותר מאשר לפני הסגר כששמרנו על מרחק מהתלמידים. בזום הייתי אומנם יותר רחוקה אבל הרגשתי הרבה יותר קרובה.

לסיכום, התקופה הזו אינה פשוטה ויש לה חסרונות, אך עם הזמן למדתי על עצמי וראיתי שגם היתרונות של התקופה רבים ושהכלים שרכשנו מעשירים את הלמידה שלנו וכל זה לא היה מתאפשר לולא הלמידה מרחוק.

בין גלי הסגר ושגרת הקורונה

מאת: **גל צפירי**, מתמחה בהוראה

קורונה יקרה, סליחה על ההפרעה.
שמי גל צפירי, סטודנטית לחינוך והוראה, בכובעי השני אני מחנכת כיתה.
ברצוני לספר לך מנקודת מבטי, על החינוך בישראל מולדתי.
לעדכן אותך כמה את מפריעה, אך יחד עם זאת גם לומר לך תודה.
בטח תשאל, "תודה? על מה? הרי שאיש לא מוכן עליי לשמוע מילה"
אענה לך שאת צודקת מאוד, אך למדתי בכל זאת,
בכל דבר רע למצוא את הטוב, גם אם קשה ומשתלט המכאוב.
אז מאיפה אתחיל קורונה יקרה?
את בטח סקרנית לדעת מדוע אותך לא אוהבים
ומה היה כאן לפני שהגעת ושינית לכולנו את החיים.
לפני שהגעת למדנו בכיתה עם ארבע קירות, עם לוח, מקרן, ספרים ומחברות.
הגענו בכל בוקר לכיתה בשמחה, התלמידים שיחקו בהפסקה בהנאה.
לא היו להם מסכות על הפנים, ראינו שיניים לבנות וחיוכים גדולים.
יכולנו לחבק את התלמידים ברגעי המשבר
וללטף את ראשם כשביצעו מעשה טוב כלפי חבר.
הייתה כיתה אחת, לא מופרדת, כיתה שלמה!
וקפסולות? הן היו רק במכונה.
תלמידיי יכלו לעבוד בקבוצות, למידה שיתופית.
הרי שאני מאמינה שלמידה זו חשובה ומשמעותית.
מידת השיתופיות תלויה בעיקר בשיח או באיכות הדיבור המתנהל בקבוצה.
שיח כזה אינו קורה מאליו, הוא דורש תכנון, הכנה והוראה ישירה.
יכולנו לצאת לטיולים, הצגות ואתרים מעניינים, לחגוג ימי הולדת עם עוגה, שירים וריקודים.
במקום זאת, מה השתנה? או... מאתגר מאוד
התחלנו כולנו ב zoom ללמוד!
מסך אחד, המון חלונות ובתוכם תלמידים,
מזל שיש את כפתור ה- MUTE אחרת היינו משתגעים.
בכל יום שולחים את הקישורים, דואגים להקל גם על ההורים
מערכת יומית, משימות מתוקשבות ואינסוף מצגות אינטראקטיביות.
הודעות להורים, הודעות לתלמידים, שוב להורים גם למורים המקצועיים.
אחד הבין, השני קצת פחות "מתי יש עוד הזום?", "מה המשימה לעשות?"
שאלות שאלות ועוד שאלות... חושבת לעצמי "הייתי ברורה לפחות?"
בודקת נוכחות וגם את המטלות, דואגת שכולם יהיו שותפים ולא רק תלמידים בחלונות.
אז.. כן, נכון, זה לא פשוט בכלל... אבל זה עדיף מאשר לא ללמד כלל.
בנוסף לכל זאת, אציין לטובה, את הלמידה ההיברידית שחווינו בכיתה.
אמנם יש שעליי יחלקו ולא יאהבו את הלמידה המשולבת
אך אבחר שוב להראות את הטוב, כמו בפעם הקודמת.
למידה זו מקדמת את עצמאות הלומדים, מאפשרת למורה ליצור קשר אישי עם התלמידים.
אז איך אני עשיתי זאת אתם שואלים?
בסבלנות, יצירתיות ויצירת עניין בשיעורים-
למידה במשחק, ביצוע מטלות א-סינכרוניות וגם בשיחות אישיות ומקרבות.
אם תשאלו אותי במה אני מאמינה כאשת חינוך- אענה במהירות "שייכות ורלוונטיות".
אדם שמרגיש שייך- מרגיש בעל ערך, ילד שהרגשתו טובה- יעלה על דרך המלך.
ומהי הרלוונטיות? אתן לכם דוגמה-
במקום לתת לתלמידיי לשנן את הידע הנלמד,
אנחיל בהם למידה של מגוון אסטרטגיות וסוגי חשיבה.
כשתלמידים מרגישים שהמיומנויות הנלמדות בכיתה רלוונטיות לחייהם גם מחוצה לה-

המוטיבציה שלהם עולה, והם מגלים יותר מעורבות, עניין ויוזמה.
איך נגרום לכך? עם הרבה סבלנות, אמונה, מסירות ואהבה!
אמר אדם חכם ושמו קרליבך שלמה "כל מה שילד צריך, זה מבוגר אחד שיאמין בו".
אז על מה בכל זאת אומר תודה?
על חוויה שונה, מאתגרת ובונה.
למדתי על עצמי שיש לי המון סבלנות, וחיזקתי את ערך המקצועיות.
למדתי להיות אחראית על 34 תלמידים בכל המובנים, גם כשקשה ותלמידים שוברים את הכלים.
למדתי לשלב כלים מתוקשבים רבים בשיעורי, להשתמש בתוכנות,
מצגות ולחשוף לך גם את תלמידיי.
אז קורונה יקרה, סליחה שוב על ההפרעה, אסכם בכמה מילות פרידה.
אז בין אם תישארי כאן בזמן הקרוב או בין אם תיעלמי ויגיע הסוף הטוב,
אני את כליי רכשתי ובהם אמשיך להשתמש,
הרי שצריך לנצל את הטוב אך גם את הרע שיש.
וכמו שאני מלמדת את תלמידיי על שיתוף ומילה טובה, דאגתי לשתף ולומר גם לך מילה טובה (או שתיים ובוודאי שלא יותר מזה).
אך בהחלט כדאי שנפרד לשלום ולא להתראות,
מאחלת לכולם בריאות והצלחה בשנים הבאות!

כמו נהג רכב פרטי אשר יכול לנהוג ברכב אוטומטי וברכב עם גיר רגיל

מאת: **חיה קמחי**, מתמחה בהוראה

שמי חיה קמחי, אני בת 42, נשואה ואם ל-4. הבכור - חייל ושלושת האחרים - תלמידים: שניים ביסודי ואחד בתיכון. אני לומדת לתעודת הוראה במכללת קיי במסגרת התוכנית "תמורות" להסבת אקדמיים וכעת אני בשלב ההתמחות.

כאימא, כהורה צברתי לא מעט שעות הוראה בעזרה בלימודים לארבעת ילדיי.
שעות רבות אלו, אשר העשירו את ניסיוני נוסף לשעות הרבות אשר צברתי משנות לימודי הרבות, כולם הפכו להיות כלי עבודתי במהלך החודשים האחרונים של התמחותי כמורה.
הקורונה הולידה אתגר גדול - העברת שיעורים בזום. בזכותו הלמידה מרחוק הפכה להיות לימוד קרוב. את דלת הכיתה מחליף כפתור המחשב בביתי, באמצעותו אני מזמינה את תלמידיי לשיעור, ובמערך משולבים פעילויות ללימוד דרך משחק. בכל מערך מושקעים מחשבה ותכנון ומשולבים תמיכה ועזרה של ההורים למיצוי והצלחת המפגש הלימודי. פורמט הזום אפשר קביעת קוד התנהגותי של התלמידים בכיתה הווירטואלית והמפגשים נעימים מאוד, מהנים מאוד והילדים לומדים. המשובים מההורים טובים ומחזקים והמסקנה הפרטית שלי היא כי הלמידה מרחוק שונה בתכלית השינוי מלמידה פרונטלית בכיתה ת, אך היא בהחלט אפשרית ואפילו יכולה להיות טובה מאוד.

אני מניחה כי ההוראה מרחוק מאתגרת את כל המורים. אני מרגישה שהעובדה שהלמידה מרחוק נפלה בחלקי בתחילת הדרך, כבר בשנת ההתמחות, היא יתרון מאחר שאינני צריכה להתמודד עם דרכי לימוד שהתקבעו בי.

באנלוגיה אני מרגישה כמו נהג רכב פרטי, אשר יכול לנהוג ברכב אוטומט וברכב עם גיר רגיל. אני מאחלת לכולנו נהיגה והתנהגות טובות ובטוחות - לעתיד טוב יותר!

להיות מורה מכיל

מאת: **סלימאן ח'אלד**, מתמחה בהוראה

היום הראשון בבית הספר של מורה מתחיל: מבחני הערכה חברתית במעגלי הצוות, הנהלה, תלמידים, כיתה מוגדרת כחינוך מיוחד, עם צרכים מיוחדים, הפרעות בשיעורים, אלימות בכלל סוגיה, מורים מיואשים מלמדים כיתה זו, אני סלימאן שהצטרף לצוות המלמד.

איזה מורה אני? אני מורה למגמה מקצועית במשך שלוש שנים מי התלמידים? החלטתי לא לשמוע על תלמידי הכיתה החלטתי לצפות במורה המחנך של הכיתה. אחרי שבועיים החלטנו לחלק את הכיתה לשתי קבוצות: קבוצה עם המחנך וקבוצה איתי. אבל התלמידים סירבו להיות איתי, הם ראו אותי כזר, אמרו לי את זה בפנים, השתמשו במילים קשות. התחלתי לחשוב מה לעשות, מנהל בית הספר ביקש שאני אהיה מורה מתרגל בכיתה ואעזור למורה בשילוב התלמידים במקצועות, לסייע להם לצאת עם זכאות לבגרות. אני קיבלתי את זה אבל אני לא מרגיש שאני שלם עם זה כי אני רואה בזה הפחתה בערך של המורה, אבל באותו רגע מצאתי בזה הזדמנות להכיל את התלמידים ולנסות להבין את החוסר שיש להם. התחלתי לפתח קשרים עם התלמידים בצורה מאוד הדדית, לנסות לשאול, להתעניין במה קשה להם ממה את לא מרוצים ושאלתי שאלות בשיחות אישיות במהלך השיעורים שאני אמור ללמד בהם כמורה רגיל עם כיתה שלמה. קלטתי אחד מהכיתה שהוא המנהיג בכיתה והוא יכול להגיע איתי לקשר טוב ורצוי והוא יכול להשפיע על ההתנהגות של הכיתה. האבא של הילד הזה במעמד חברתי גבוה והוא לא מקבל תשומת לב בבית, ולכן הצלחתי להכיל אותו בכמה מקרים. למשל, כשמורה היה מוציא אותו מהשיעור בגלל התנהגות לא ראויה אני הייתי נכנס בתור רכז המשמעת בבית הספר לתוך הסיפור ומוצא פתרון וגורם לתלמיד להבטיח לי ולמורה שהוא לא יחזור על זה. התלמיד חזר על זה מספר פעמים, אבל הפסיק לאחר מכן. הוא היה ניגש אליי ושאל: מה נשמע? הוא השתנה מאוד וזה היה ברור לכל המורים, כולם שאלו אותי: מה קורה עם התלמידים הזה? למה אתה במיוחד הצלחת? מה עשית? אמרתי להם שאני הכלתי אותו ושהכיתה כולה מושפעת ממנו. היום אני בשליש השני וכל הכיתה מכבדת אותי ורוצה גם שאני אהיה המחנך שלהם במקום המחנך הקיים. אמרתי שאני יכול לעזור להם בכל דבר שהם רוצים, אבל הם גם יכולים לפנות למחנך המקסים שיש להם אבל באותה צורה שהם מכבדים אותי.

לכן אני אומר שוב - להיות מורה זה בסדר, אבל להיות מדריך, להיות מלווה, להיות אח, להיות חבר, ולהיות כתובת ראשונה לכל תלמיד זה מאתגר. אבל כל אדם יכול בגישה שלו להצליח, הוא רק צריך למצוא את הכלי המתאים לזמן ולקהל היעד. עליי לציין שאני מלמד כיתות שחר ואתג"ר ואני מלמד בבית הספר באופן פרונטאלי ולא בזום.

ללמד בקפסולה בכיתה א

מאת: **ניצן חצב**, תוכנית ההכשרה לבית ספר יסודי

כשנתברתי על כך שאני מיועדת ללמד תלמידים ביתה א במשך שבועיים הייתי מפוחדת מאוד.

אמנם אני סטודנטית להוראה, אך אני בסך הכל סטודנטית בשנה ב ומעולם לא התנסיתי בחוויה זו בה אני עומדת מול כיתה שלמה, ללא אף אדם בעל ניסיון שיהיה לי ציד. האחריות להקנות חומר ולנהל את סדר היום של תלמידים בכיתה א' היתה גדולה עלי בכמה מידות. חשבתי לעצמי שתלמידים אלו לא מזמן עלו לכיתה א', הכול מאוד זר להם ושונה לעומת הן. כיצד יוכלו להתמודד כעת עם מורה חדשה בכיתתם?

לאחר לבטים רבים הגעתי למסקנה שאני צריכה לצלוח את המשימה שניתנה לי ולהיות לתלמידים הללו המורה שהם צריכים וזקוקים לה, בעיקר בתקופה לא פשוטה זו.

כשנכנסתי לכיתה הופתעתי לראות כי הקפסולה מכילה כ-18 תלמידים (מספר גבוה מאוד יחסית לחצי כיתה) וכי אין בכיתה סייעת שתוכל לסייע לי מעט. לאחר הבהלה הראשונה שהתחוללה בקירבי, אזרתי אומץ והדגשתי לתלמידים שאני נמצאת בכיתה לא רק על מנת ללמד אותם חומר לימודי, אלא גם להיות להם אוזן קשבת בכל עניין. אמרתי להם שהם יכולים לפנות אלי בכל נושא ובכל קושי לימודי, אישי או חברתי.

על מנת שהתלמידים אכן יוכלו להתפנות ללמידה משמעותית, החלטתי כי את היום הראשון ללימודים אקדיש להיכרות מעמיקה ויצירת קירבה מחודשת בין התלמידים, שכן בשל המצב לא הם ראו זה את זה למעט דרך מסכי המחשב.

למרות החשש הרב היום הראשון עבר בהצלחה, קבלת הפנים מצד התלמידים הייתה נעימה ולא "מאיימת" למרות שהחלפת הדמות של המחנכת זמן מועט לאחר תחילת השנה היא לא דבר של מה בכך. ביום השני כבר התחלתי ללמד את מקצועות הלימוד מתמטיקה ושפה ועוד.

הבנתי את מהי שיטת הלימוד המתאימה לילדים, הבחנתי מתי התלמידים נשארים ממוקדים ומרוכזים ומתי עלי לתת להן את זמן ההפוגה הנדרש.

בנוסף, התחלתי להכיר לעומק את חומר הלימוד של כיתה א וככל שהימים עברו, ככל שקיבלתי ההסברים וקיימתי שיחות עם המורה המקבילה כך הרגשתי שאני צוברת ביטחון ורוכשת ידע. התחלתי להרגיש שהתלמידים רואים בי מורה לכל דבר, פונים אלי ומשתפים אותי בבעיות אישיות, מאזינים ומבצעים את כל המשימות שאני מבקשת מהם והחשוב מכל, שמחים ונרגשים כאשר אני נכנסת בבוקר לכיתה.

לצערי, התקופה הזו עברה חלפה מהר מידי והגיע הזמן להיפרד מהתלמידים. ביום האחרון קיימתי איתם שיחה והסברתי להם שכעת הם חוזרים לכיתות הרגילות ומתאחדים עם הקפסולה המקבילה. ראיתי את הפרצופים העצובים שלהם ושמעתי את תגובותיהם המאוכזבות על כך שאני עוזבת. הרגשתי מעין שמחה מהולה בעצב. מצד אחד לראות את האכזבה בפניהם ולהיפרד אחרי תקופה כל כך קצרה ומצד שני, שמחתי כל כך לראות שהייתי דמות משמעותית לתלמידים הללו והצלחתי בתקופה כל כך קצרה ליצור קשר כל כך אישי וקרוב עמם ובעיקר לעזור גם מבחינה חברתית לכמה תלמידים בכיתה שראיתי שאכן היו זקוקים לכך. ידעתי אז שצלחתי את המשימה.

אז אומנם הקורונה קצת שיבשה את סדר היום לכולם, אך לי באופן אישי בעקבות החוויה הזו היא העניקה תחושת ביטחון. "נזרקתי למים העמוקים" הבנתי שאכן בחרתי במקצוע הנכון וכעת רק נשאר לי לחכות בקוצר רוח למועד בו אוכל ללמד כיתה משלי.

לפעמים צריך 'גפרור' אחד בלבד כדי להצית 'מדורה' שלמה

מאת: **הדר עזראי ולידור גריביאן**, תוכנית הכשרה לבית ספר יסודי

גפרור אחד קטן גרם לדיון סוער בכיתתנו. לפעמים לא היינו אנחנו אלה שזרקו את הגפרור, אלא התלמידים עצמם, אנחנו היינו שם להקשיב ולגרום לאש לאט לאט להתלקח.

הכול התחיל כשנתבקשנו ללמד את הכיתה שלנו במהלך ההתנסות דרך הזום. בתור סטודנטיות שהתנסו כבר בסמסטר ב' בשנה הקודמת בזום, הגענו עם מעט ניסיון אך עם זאת הוצפנו בחששות כיוון שהשנה מדובר בקהל יעד בוגר יותר, שטרם הכרנו ולכן לא ידענו לקראת מה אנחנו מגיעות. מלימוד שיעור אחד למשנהו נוכחנו לגלות שהכיתה מרבה לדון במקרים ובתחומי עניין שונים והם נוהגים לפתח סביבם שיח במרבית מהזמן. התלמידים צמאים לחקור ולהביע את דעתם האישית בנושא המדובר.

לאורך הסמסטר ניהלנו דיונים רבים במהלך השיעורים שלימדנו ואספנו כלים אשר ישמשו אותנו (ומקוות שגם אותם) כעוגן לניהול דיון על הצד הטוב ביותר. לפני הכול, צרו אווירה ראויה לדיון. בעיקר תנו לתלמידים לדבר ואתם שחררו את עצמכם כבעלי הידע. כדאי לכם לנהל 'שיח חברים' 10 דקות לפני התחלה רשמית של השיעור. התלמידים מציגים נושאים רבים שיהוו קרקע פורייה לנושאי למידה.

הכלי החשוב ביותר הוא 'שאלת דריכה' אשר מהווה את יריית הפתיחה. דמיינו לעצמכם שאתם עומדים לירות בחץ וקשת. הפעולה הראשונה היא דריכת החץ וכוונתו למטרה. כמו שאתם דורכים ומותחים את החץ על מנת לפגוע במדויק במטרה, כך גם צריכה להיות שאלת הדריכה שלנו. שאלה זו אמורה לכוון את התלמידים לנושא המדובר ולמטרת השיעור, אך עם זאת לעורר בהם מחשבות ותהיות לגבי הנאמר.

דוגמה חיה מתוך שיעור שלימדנו היא הצגת קטע מתוך ספר המכבים שהוא ספר חיצוני אשר מתאר את הסיבה לחגיגת חג החנוכה. לאחר קריאתו נשאלה השאלה: מדוע חוגגים את חג החנוכה? התשובה המצופה היא בגלל נס פך השמן אשר הספיק לשמונה ימים. אך מתוך קטע זה עולה סיבה שונה אשר תערער את התלמידים ותגרום להם לחשוב שוב על תשובתם.

עם שאלת הדריכה חשוב להכין מראש שאלות מנחות אשר יישאלו בהתאם לרעיונות התלמידים. נדמה מצב זה למשחק פינג-פונג, כלומר השאלה תלויה בתשובה הבאה, והשאלה שנשאלת לאו דווקא תגיע מהמורה – אנו ניזונות מתשובות התלמידים.

יש לזכור כי השאלות אינן יכולות להיות שאלות סגורות של כן או לא, אלא עליהן להיות שאלות פתוחות שאינן להן תשובה חד-משמעית, שאלות אשר מציבות דילמות עם אפשרויות רבות לפתרונות. דוגמה לכך היא שיעור שלימדנו בתנ"ך על ספר במדבר פרק כ'. הצבנו בפני התלמידים את השאלה: האם יכול לקרות מצב בו משה מועל באמונו של ה'? התלמידים ענו תשובות שונות אשר קידמו את הדיון ופיתחו קווי מחשבה לתלמידים אחרים שהוסיפו לדברי חברים.

במהלך מענה התשובות של התלמידים חשוב שהמורה תהיה קשובה גם לקולות שפחות נשמעים בכיתה וברגע שהם בוחרים להשתתף בדיון, עליה לחזק אותם ולעודד על עצם השתתפותם. כאשר נשמעות רעיונות אשר מכוונים למטרת השיעור, יש לחזור עליהם בקול רם בפני כלל הכיתה ולהסב את תשומת ליבם מפני שלעיתים יהיו כאלה שלא שמעו או לא היו מרוכזים מספיק ברגע

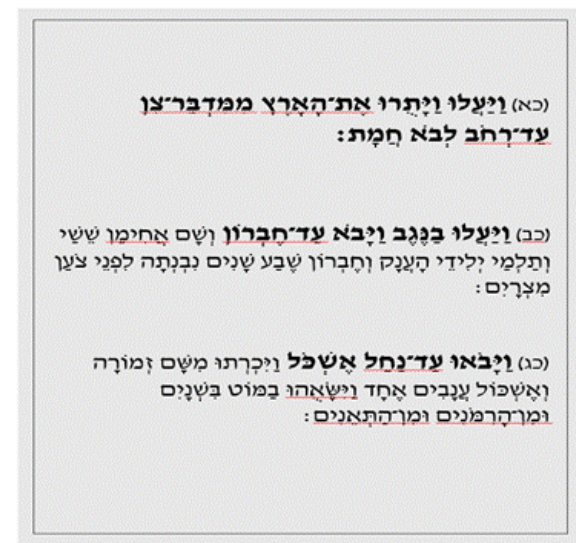

הנתון (ובמיוחד מרחוק). עצם חזרת המורה על תשובות התלמידים מחזקת את התלמיד ותורמת לפיתוח הדיון והשגת המטרה. אם אנו נתקלים במצב בו תלמידים עונים תשובות שאין אנו מצפים להן או רעיונות שאינם קשורים לשיעור, חשוב לא להשתיק את קולם של התלמידים, ניתן לשלול את דבריהם בצורה מכבדת אך עם זאת, לתת להם את הבמה להביע את מחשבותיהם ולשאל בחזרה באופן כזה שיקדם אותם לשקול שוב את התשובה. למשל: כאשר תלמיד עונה תשובה שמקדמת אל המטרה ואת הדיון שלנו נחזק את דבריו במילים: "אמרת דבר נכון..." או שנבקש מתלמידים להצטרף לדבריו ולקו מחשבה זה "יש משהו שרוצה להתחבר לדברים שנאמרו או להוסיף לנאמר, או שמא להביע רעיון מנוגד לכך?"

חשוב לזכור כי על הדיון להיות מנוהל באופן מכבד כאשר כל התלמידים יקשיבו באופן פעיל לדעותיו של האחר על אף שיתכן שיהיו מנוגדות לשלהם. כמורות נדע לנתב נכון ולדאוג שכל תלמיד יביע את דעתו ויזכה לתשומת הלב המקסימלית משאר הכיתה. זו ההזדמנות ללמד קשיבות וסובלנות. חשוב כי התלמידים לא יחששו להביע את עצמם ולא יפחדו לתהות או לטעות.

כאשר המטרה הושגה והתלמידים דנו והגיעו למקום אליו ציפינו נגיע לסיכום הדיון. חשוב לא לשכוח לסכם את התשובות של התלמידים ולמנות אותן בקצרה. בחלק מהמקרים ניתן לכתוב את הנאמר למול עיניהם, על מנת שישמש את התלמידים להמשך השיעור. זו הזדמנות לקדם את השיעור למקום חדש במפגש הבא.

מתוך כל הכלים שאספנו, למדנו כי הדיון מאפשר מספר נקודות מבט וכיווני חשיבה שונים והוא אינו מגמתי ומכוון מראש מחד ומאידך המטרה ניצבת למול עינינו ואנו נתכוונן אליה. על אף שהכנו שאלות מנחות מראש ותכננו את השימוש בהן, אין אנו יכולים לצפות להיכן הדיון יכול להתגלגל ואלו מחשבות יתעוררו בקרב התלמידים או אפילו בנו. לכן, לפעמים מספיקה שאלה אחת אשר מדומה לגפרור אחד בכדי לגרום לדיון פורה בכיתה והאש תתלקח למדורה מאירת עיניים.

הזדמנויות לדיון בין מפה למקרא - מתוך מצגת שהכינו הדר עזרא ולידור גריביאן לשיעור. המפה מתוך אתר מקראנט והטקסט מתוך התנ"ך במדבר כ 21-23. אנו מאמינות שהמפגשים החברתיים, במערכת "הזום" או בכל מערכת שאיתה ניתן להשתמש מרחוק, יכולים להועיל לכלל התלמידים ובפרט לתלמידים שזקוקים למפגשים אלו, שמעמדם החברתי חלש. מתוך המפגשים הללו גילינו שישנם תלמידים שפרחו והביעו עצמם טוב יותר מאשר בכיתה והיו ששתקו מהרגיל. ברב המקרים הילדים שמחו להשתתף מרחוק יותר ויותר במפגשים ככל שהם תכפו.

קשר בין סטודנטית לבין תלמידים בכיתת ההתנסות

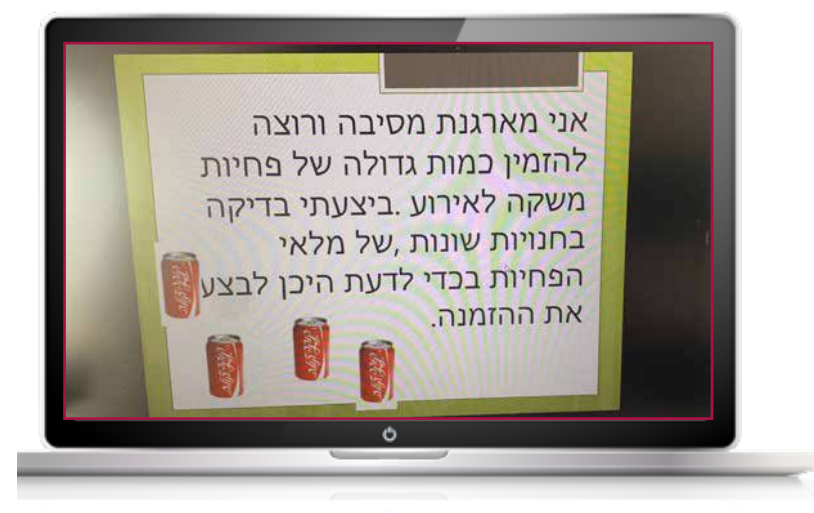
מאת: **שמרית אבוקסיס**, תוכנית ההכשרה לבית הספר יסודי

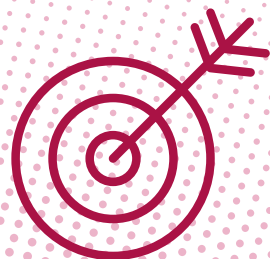
היחסים בין התלמידים לסטודנטים נבנים ומתבססים על אמון שנרכש ככל שעובר הזמן. התלמידים נוטים "לסמוך" על המחנכת האישית שלהם, מבחינתם היא הדמות הקבועה, המנחה והפתרון לכל שאלה עבורם. כאשר מצטרפת דמות חדשה ל"נוף" הכיתתי, זה קצת מבלבל אותם ונדרש זמן לבניית אמון.

עבורי כסטודנטית בשנה ג', בכל תחילת שנה קיימת התחושה הזו, החשש להופיע מול תלמידים חדשים ולבנות מערכת יחסים על בסיס אמון והכלה. בחודש הראשון אופפת אותי תחושת חוסר ודאות, התלמידים בודקים גבולות התלמידים מול "המורה החדשה" שצצה פתאום בכיתתם. התלמידים פחות קשובים ומנסים להפר את הסדר בכיתה. זהו חודש שבו אני לומדת להכיר באופן אישי את התלמידים ומגלה שעם כל אחד ואחת מהם קיימת תקשורת שונה ועבור כל אחד מהם צריך לפתח גישה אחרת שתתאים לו באופן אישי. לתלמידים קצת קשה בהתחלה להכיל שקיימות שתי מורות בכיתה ולכל אחת מהן גישה ודרך שונות אך ככל שעובר הזמן וההכרות מעמיקה, הביטחון מתעצם והתלמידים אף נרגשים ושמים מהרעיון של מורה נוספת בכיתה.

התלמידים מעריכים ומכבדים את המורה-הסטודנטית, מבינים את מקומה, ומבחינתם היא בדיוק כמו המחנכת האישית שלהם, רק שהיא מופיעה פעמיים בשבוע. לתלמידים יש תחושת ביטחון ואף רובם מרגישים שהם יכולים לפנות אל המורה-הסטודנטית לקבלת עזרה אישית, לעזרה בלימודים ואף לקבלת יחס של הערכה וכבוד בכל תחום. אני שומעת מהם שהשיעורים של המורה-הסטודנטית שונים ומגוונים וזה גורם לתלמידים לצפות לשיעור ולהתעניין בנושא הנלמד. אני מרגישה שהקשר שלי לתלמידים קרוב מתמיד. הקשר המתהווה הוא קשר חם, דואג ואכפתי, המבוסס על היכרות טובה עם עולמם האישי, על כבוד ואמון הדדי, תוך שמירה על כללי האתיקה.

היחסים הסדירים והמתמשכים שמתקיימים ביני כמורה-סטודנטית ובין התלמידים מאפשרים להם להתחייב לתקשורת רגשית, מקדמים שיתוף פעולה והצלחה לימודית וחברתית. אני מודעת יותר ליותר לחשיבות של דמות המורה בעיני התלמידים ומפנימה את המשמעות של יכולת הכלה ואמפתיה ביני לבינם.

זכיתי להכיר עולם למידה שלם

מאת: **מיכל מלמוד**, תכנית לימודי שנה א'

כמעט בכל בוקר אני מתעוררת למבטו המרחם של אחי שבדיוק סיים שנה ד' במסלול לחינוך גופני בדיוק כמוני, שלו מצורף בדרך כלל המשפט: "איזה מסכנים אתם" או המשפט: "אתם מפספסים את כל הכיף של שנה א'".

אני זוכרת כמה הוא נהנה מהשנים שלו במכללה אבל אני לא מסכימה איתו לגמרי. בימים רגילים ללא סגר אנו לומדים את הקורסים העיוניים דרך הזום - דבר שלדעתי ולדעת רבים אחרים מכיתתי הוא נפלא! בשיעורים המעשיים אנו נפגשים במכללה. נכון שהקורונה הביאה איתה המון מגבלות ואנחנו לא יכולים לעשות הרבה דברים שבשנים קודמות נראו למרצים ולסטודנטים מובנים מאליהם, אבל אנחנו מרוויחים חוויה שלא תישכח! וגם לומדים להתמודד עם סיטואציות לא צפויות ומוציאים מהן את המיטב.

אני חושבת שהזום נתן לי מקום לבטא את עצמי, בקלות יכולתי להידחק ל"פינה חברתית", אך בזכות היחס החם של המרצים במכללה וההתעניינות האמיתית שלהם בנו מצאתי את עצמי במרכז. כיף לי להתעורר כל בוקר בידעה שאני לומדת את התואר שלי במכללה הזאת. פתאום כל הפחדים שלא אהיה סטודנטית מוצלחת נעלמו ואני פשוט נהנית מתהליך הלמידה המיוחד שאותו אנו זוכים לעבור ובעצם אני נהנית מכל רגע. כל אחד מהמרצים שלי מנסה למצוא דרך מיוחדת משלו להניע אותנו ללמוד, זכיתי להכיר עולם למידה שלם שלא עוסק כולו בספר ומחברת. הרצון שלהם לגוון להעניק לנו את הידע שלהם בדרכים שונות גרם לי לחשוב בצורה פתוחה הרבה יותר ויצירתית פי כמה וכמה.

בעזרת השם התקופה הזאת תיגמר במהרה ואני אקח איתי המון ממנה.

המרחק הפיזי לא באמת צריך להשפיע לרעה - אפשר ליצור חברויות אמת גם אם רוב הזמן מתראים דרך חלונות המצלמה בזום. מרצים יכולים לעזור ולהביע עניין בסטודנטים שלהם וסטודנטים יכולים להשתתף ולפתוח בשיח לימודי ענייני גם אם הם לא "כלואים" בתוך כיתה ומחויבים לכך.

אפשר ללמוד ולהשכיל גם ללא ספר ואולי אנחנו בעצם הניצנים של שינוי דרכי הלמידה. עולם חדש מלא בלמידה משמעותית.

בחיי, אני משתדלת תמיד לראות את חצי הכוס המלאה ולהתרכז בחיובי שבכל דבר. חסרונות בהחלט קיימים בדרך למידה זאת, אך איני מעדיפה להתרכז בהם, אני מעדיפה להבין מה אני יכולה ללמוד מחסרונות אלו ולהבין איך אני משפרת את עצמי בשביל שלא יהיה להם הכוח להשפיע עליי ולהוריד אותי מטה.

הצלחות ואתגרים אישיים

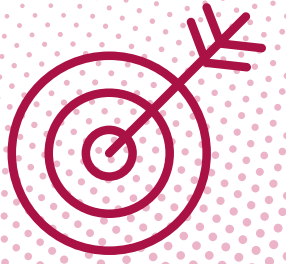
מאת: **תהילה מימון**, תוכנית ההכשרה לחינוך מיוחד

מתחילת תקופת הקורונה אשר פקדה אותנו ובמיוחד בתקופת הסגר נחשפתי לסיטואציות רבות אשר אני סבורה שלא הייתי נחשפת אליהן אילו המצב הזה. בראשיתה של תקופה זו, המחשבות העיקריות שעלו הן מחשבות של בלבול, פחד ותחושת חוסר אונים, אך כאשר "נזרקנו" למים והתבקשנו להתמודד עם המצב נאלצתי להשלים עם המצב ולהתחיל לחשוב על פתרונות מעשיים. לאחר שיחה עם המורה המאמן בכיתה ההתנסות שלי נאמר לי כי הכיתה אינה ברמת תפקוד המאפשרת עבודה דרך הזום והבנתי כי עליי לחשוב על דרכים יצירתיות ומגוונות בדרך הוראת השיעורים הבאים.

השינוי שנעשה הוא בשיטת ההוראה שלי ע"י תכנון מדוקדק של השיעורים, בניית השיעור תוך הקפדה על שימוש מוגבר במצגות ובאמצעים טכנולוגיים מגוונים, מאמץ ליצור עניין בתלמידים וכל זאת תוך הרצון לשמור על אינטראקציה וקשר בין אישי בין התלמידים גם בתקופה מאתגרת שכזו. על מנת שאוכל להיות בבקרה על הנלמד בכיתה המורה המאמן שולח לי סרטונים ועדכונים שוטפים לאחר השיעורים וכך אני נשארת מעודכנת בכל העובדה כי אני היא זו שנותנת משימות למורה המאמן שלי גרמה לי לתהיות כמו איך סטודנטית "זוטרה" יכולה לומר למורה כה ותיק מה לעשות? סיטואציה זו הרגישה לי לא בנוח, אך הבנתי כי זהו המצב וכדאי להסבירו על מנת שאוכל לבצע את מטלותיי כנדרש. המורה המאמן גילה אמפתיה רבה, דאג לומר לי כי הכול בסדר והוא נמצא לרשותי תמיד. וכך היה.

אני סבורה כי האתגר הניצב מולנו יביא לנו הצלחות רבות מאחר שנאלצנו "לחשוב מחוץ לקופסה" ולהיות יצירתיים יותר בדרכי ההוראה שלנו. אפשר להסתכל על הקורונה כמכשול או מקור קושי מסוים במהלך שנת הלימודים, אך כמו כל דבר בחיים ניתן להסתכל על שני הצדדים של המטבע, ואני בחרתי להסתכל על הצד של היתרונות הרבים ועל המתנות שקיבלנו הודות לתקופה מאתגרת זו.

'לצאת מהקופסה' ולבנות את עצמנו מחדש

מאת: **עמית אביטן**, מתמחה בהוראה

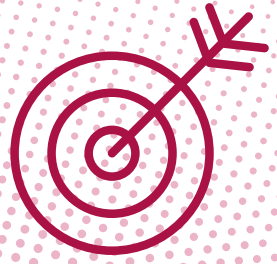
שנת 2020, יש שיקראו לה השנה הקשה והמאתגרת של המאה האחרונה. זו שנה שחייבה אותנו לצאת מהקופסה, להתמודד עם אתגרים, לבנות את עצמנו מחדש, לחוות את העולם בזווית אחרת שלא היינו רגילים אליה. אני קוראת לה - שנת הסטאז' בהוראה. בתור מורה מתחילה התרגשתי מאוד להיכנס למערכת החינוך. כל הזמן הוסבר לנו כי מערכת החינוך מבצעת שידוד מערכות מתמיד בכל הקשור לדרכי הוראה ותוכניות הוראה. על מנת להקל על הקשיים שאיתם נאלצים המורים המתחילים להתמודד, מכינים אותנו להתמודד עם קשיי הוראה, גיוון דרכי יצירה, התמודדות והתאמה לגורמי הפרעות ומסיחים שונים וחווית התרומה לאקלים הפנים ספרי, גורמים סביבתיים ועוד. משום מה לא התייחסו כלל למגיפה כלל עולמית שתשבית את העולם, את שדות התעופה, את כל החיים במגזר הציבורי והעסקי ואת בתי הספר. מוזר, כי אני לא זוכרת שלמדתי קורס כזה (וכבר למדתי קורסי העשרה).

העולם המודרני שאנחנו רגילים אליו בשנים האחרונות משתנה בקצב מהיר, ולכן אנחנו כמורים צריכים להתאים את עצמנו לקצב, לשינויים, לאופנות המשתנות ועדיין להתמיד ולהיות ערכיים, פדגוגיים, סוכני למידה ובעיקר נותני השראה. זה לפחות מה שחשבתי לפני שנת 2020, וזה בעצם גם מה שאני חושבת אחריה עמוק לתוך תחילת 2021, עם טוויסט עמוק.

בתור סטודנטית להוראה, חשבתי רבות והתכוננתי ליום שבו אהיה מורה. הרבה פעמים במהלך שלוש השנים האחרונות דמיינתי את הסיטואציה של היום הראשון ללימודים: איך אני קמה בבוקר, מתלבשת, מתארגנת, מתאפרת ובאה בהתרגשות עצומה לבית הספר כדי ללמד את תלמידיי. כמו שהיה בפועל - רק שזה היה בלמידה מרחוק, בזום. זום עד שנת 2020 היה בשבילי מסטיק מגניב שקונים בקיוסק עם סוכריות מתפוצצות, מודרנה הייתה חנות בגדים בפסאז' בעיר, למידה מרחוק הייתה התייחסות לסטודנטית שרצתה להתקרב ללוח כדי לראות טוב - מושגים חדשים אלו שנכנסו לנו לחיים חייבו אותנו כמורים להתאים את עצמנו למציאות השונה שאליה נחשפנו. התכוננתי לאתגרים הרבים שתציב בפני ההוראה - היכולת לקדם תהליכים, להוביל את תלמידיי ללמידה משמעותית וערכית תוך כדי מתן ארגז כלים חינוכי-ערכי שהם ישתמשו בו מחוץ ללמידה, בחיים העצמאיים.

כמו כן, להתמודד עם סוגיות בדרכי הוראה, עם קשיים שנובעים מהרצון לשפר את הלמידה של התלמידים. בפועל, רוב הקשיים שאיתם התמודדתי מתחילת השנה היו: תדליקו מצלמה בבקשה - זה חשוב לי, נא לסגור את המיקרופון, המורה הזום לא עובד לי והמורה אני לא יכול/ה להיכנס לשיעור כי אחי צריך את המחשב.

על-פי נתוני ארגון אונסק"ו, כתוצאה מהתפשטות הנגיף בתי הספר נסגרו ב־188 מדינות ויותר מ־90% מהתלמידים בעולם הפסיקו את לימודיהם. מובן שלסגירת בתי הספר היו השלכות רבות - הן בפן החברתי והן בפן הכלכלי, נוצרו קשיים מרחיקי לכת שלא חוותה האנושות בעת

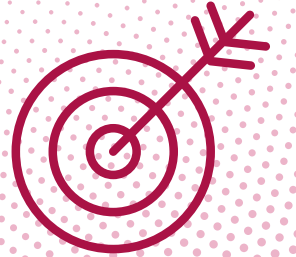

המודרנית. היו השלכות גם על ארון הבגדים שלי שחייב אותי לארגן אוסף חדש של פיג'מות ועל זווית הצילום בזום בבית כדי שלא יראו את "הבלגן שחוגג בבית". ועכשיו קצת ברצינות - בתור מורה מתחילה היו לי הרבה חלומות ומאויים שאותם רציתי להגשים. כל הסיטואציה של הלמידה מרחוק הייתה חדשה לי ולתלמידים (שחלקם חדשים בבית הספר בעצמם ולא נפגשו). האתגרים של מערכת ההוראה והלמידה מרחוק היו לי בתור מורה מתחילה קשים יותר ביחס למורים וותיקים שכבר גיבשו לעצמם את הדרך ואת הגישה שלהם בשבילי ההוראה, ואילו אני בחיתוליי מתמודדת עם אתגרי הלמידה, הארגון והקפסולות. בין האתגרים שאיתם אני מתמודדת, האתגר הבולט ביותר עבורי, הוא ללמד מתמטיקה בכיתה הטרוגנית ומגוונת שבה עשרים וחמישה תלמידים המתקשים מאוד במקצוע, בלשון המעטה: חלק גדול חסר חשק או רצון לפתוח ספר וללמוד, ואף חלק לא מבוטל מרבה להיעדר מהשיעור. נוסף לכך, הלימודים באופן מקוון לא מצליחים לעשות חסד ולעיתים קרובות הלמידה מרחוק מתבצעת בעצלתיים, שיעור בזום עם עשרה תלמידים במקסימום ולא מעט חלונות שחורים שמסרבים להראות את עצמם, לדבר או להשתתף.

הבנתי שקצב הלמידה עם כיתה זו יהיה שונה בתכלית מהקצב של שאר הכיתות ועליי לחשוב כיצד לעזור להם להבין ולזכור אפילו נושא אחד בלבד ולא להתפרס על נושאים שונים. היכולת שלי להכיל את הקושי שלהם ולהבין אותם בתור מורה מתחילה שעד לא מזמן הייתה סטודנטית שגם חוותה את הקשיים בלמידה מרחוק, אפשרה לי לפתח כלפיהם אמפתיה, הבנה והכלה, אך במקביל גם לדרוש מהם. התחלתי להתייעץ, לחפש באינטרנט, לבנות מצגות ולהכין משחקים, על מנת לעורר את התלמידים וליצור בהם את הסקרנות והרצון ללמוד מתמטיקה. וכך היה! התלמידים אט אט החלו להשתתף, הנוכחות בזום גדלה וההנאה שלי מהשיעור איתם התעצמה.

לצד האתגרים והקשיים קיימות נקודות אור שנותנות לי את הכוח להמשיך. הלמידה באמצעות הזום גרמה לי להרגיש ריחוק מהתלמידים וקושי לגעת בהם ולחזק אותם. כמעט בכל כיתה שאני מלמדת בה קיים תלמיד מיוחד - תלמידה עם אפילפסיה, תלמיד בחינוך מיוחד המלווה בסייעת, תלמיד שעבר התעללות מחברי הכיתה לפני מספר שנים ועוד. תחושת הסיפוק וההתרגשות הגיעה כאשר ההורים של תלמידים אלו שלחו הודעות תודה מרגשות, הביעו הערכה כלפיי ונתנו לי להרגיש שאני עושה את עבודתי נאמנה. למרות ששנת 2020 כללה סגירת בתי ספר ופגעה באופן ישיר בתהליך הלמידה, ההתפתחות, ובכישורים הרגשיים, חברתיים של כל קבוצות הגיל ועוד היא הייתה עבורי קפיצה למים העמוקים - בלי מצופים. למדתי ללמוד ולגלות את יכולותיי. אני בטוחה שההוראה הפרונטלית פנים אל פנים תאתגר אותי ותיצור חוויות חדשות, אבל עד שנחזור אליה אני דוגלת באמרה: - "בסגר יהיה בסדר".

להנהיג כיתה

מאת: **נטלי קדוש**, תוכנית ההכשרה לבית הספר יסודי

כששומעים את המושג "מנהיגות כיתה" עולות לא מעט מחשבות בראש, נשמע קל? נשמע קשה? מה זו בכלל "מנהיגות" ומה זה אומר להנהיג כיתה? את שנה ג' פתחתי עם מחשבות אלו ועוד רבות. לשמחתי, קיבלתי מתנה מהמכללה – קורס בשם "מנהיגות כיתה" שבא לענות בדיוק על שאלות אלה.

בתחילת הקורס הגדרנו את המושג "מנהיגות" כיכולתו של אדם או קבוצת אנשים להוביל אנשים אחרים אל עבר מטרה משותפת במינימום סמכות. פעולה מנהיגותית מתקשרת בצורה ישירה להשפעה וליצירת שינוי. אם כך, ניתן לומר שעצם היותי מורה הופך אותי למנהיגה.

בחודש נובמבר נדרשנו להוביל קפסולה בכיתות א'-ב' באופן עצמאי. יש לציין כי מדובר בתלמידים שלא פגשתי לפני כן משום שאני מתנסה בכיתה ד'. בפעם הראשונה לאחר שנתיים ומעט ידע על הוראה, מצאתי את עצמי מנהלת כיתה בעצמי, או במונחי הקורס "מנהיגה כיתה". בפעם הראשונה שנכנסתי לכיתה חששתי, הרגשתי שאין בידי מספיק כלים כדי לעמוד במשימה, אך החלטתי לקחת את הידע שיש לי ואיתו להתחיל לבצע את המשימה.

כעת אפרט מספר עקרונות שלמדנו בקורס "מנהיגות כיתה" שאותם יישמתי בהתנסות שלי בשתי הקפסולות בכיתה א' וגם בהתנסות השגרתית בכיתה ד' שהיא כיתה האם שלי.

א. הגדרת כללים ונהלים ברורים – למדנו כי כדי לנהל שיעור בצורה מיטבית יש לקבוע כללים ברורים וכך עשיתי. לאחר היום הראשון שבו הרגשתי אבודה בכיתה מפני שהייתי ללא מורה נוספת בכיתה, החלטתי שאני מציבה את הכללים שלי וכך עשיתי. עם כניסתי לכיתה ביום השני, הגדרתי את הכללים שלי. הסברתי לתלמידים כיצד מתנהלים כשאני בכיתה, מה מצופה מהם ומה יוצא להם מזה ולשמחתי זה עבד.

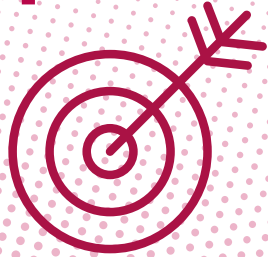
ב. משוב – למדנו כי חשוב לתת לתלמידים משוב באופן שמקדם אותם, מפתח אותם ומעצים התנהגויות רצויות. אם בעבר הייתי אומרת לתלמיד "יפה" או "מצוין" היום אני מרחיבה ומסבירה מה טוב, מה יפה. למשל: יפה שאתה מוכן לשיעור וכל הציוד שלך מסודר על השולחן. כך התלמידים האחרים מבינים שאני מצפה שיתכוננו עבור השיעור ועבורי.

ג. הצגת סדר יום – כחלק מהגדרת הנהלים בחרתי לכתוב בכל בוקר על הלוח את סדר היום. סדר היום כלל את רצף השיעורים, שמות המורות המלמדות, זמני ההפסקות, הפוגות וזמן לאכילה. מהלך זה יכול להישמע שולי ואף לא נחוץ, אך כך מנעתי שאלות ובזבז זמן. בנוסף, כך גרמתי לתלמידים להרגיש חלק מהשיעור ושיתפתי אותם במה שמחכה להם.

ד. יצירת קשר אישי ואמון – בעזרת שיתוף, חיזוקים חיוביים ומילות עידוד הצלחתי ליצור קשר אישי עם תלמידיי ובכך לגרום להם לבטוח בי, מה שהוביל לאווירה נעימה בכיתה. ככל שחלפו הימים, לא הייתי צריכה "להילחם" על מקומי ומעמדי, הדברים קרו מעצמם.

לסיכום, ההתנדבות ללמד בקפסולות, והקורס "מנהיגות כיתה" היו עבורי שיעור חשוב ומשמעותי בהכשרה שלי ובתחילת דרכי כמורה. הבנתי שאין למידה טובה יותר מההתנסות בשטח והאינטראקציה.

חשוב וצריך לזכור כי זהו תהליך ארוך שנבנה שלב אחרי שלב ומצריך התמדה. הדרך לא קלה, ולפעמים את הפירות שאנו מגדלים קוצרים אחרים אך אין לי ספק כי זו רק תחילת הדרך ויש לי עוד הרבה ללמוד, אבל אני מרגישה שיש לי כבר את הבסיס.

'להמציא את עצמי מחדש' בשיעורי zoom

מאת: **עדי הימי**, תוכנית ההכשרה לבית הספר יסודי

שיעור צפייה שמתנהל בזום באופן מהותי משיעור צפייה שמתנהל בכיתה. ראשית, ההכנה אליו שונה ומצריכה אותי "להמציא את עצמי מחדש", לחשוב על דרכים יצירתיות להעברת המסרים שלי ולהשתמש ביותר כלים דיגיטליים, שלא בהכרח מתאימים לשיעור בכיתה. מעבר להכנה האינטנסיבית, שיעור צפייה שכזה מביא עימו לא מעט חששות.

החששות העיקריים שנובעים מכך הם

1. החשש מחוסר שיתוף פעולה מצד התלמידים – בכיתה לעומת הזום, כאשר התלמידים מולי, אני רואה את הבעות הפנים שלהם ואת שפת הגוף שלהם וכך אני יכולה להבין האם הנושא שלימדתי ברור. בהוראה בזום הקשר האישי לא קיים כיוון שהתלמידים מדי פעם מכבים מצלמות ולעיתים רואים רק את פלג הגוף העליון שלהם.

2. חשש מתקלות טכניות – תקלות טכניות עלולות לשבש את ניהול שיעור. לדוגמה, ניתוק האינטרנט וקטיעת השיעור באמצע. תקלה פוגעת ברצף השיעור ולעיתים אף גורמת לי לפספס חלקים מתשובותיהם או שאלותיהם של התלמידים.

3. ענייני זמן ומקום – לשיעור בזום התלמידים נכנסים מבתיים ומגניעים חסרי סבלנות. יכולתי לראות שמאוד קשה לתלמידים בגיל בית הספר היסודי לשבת מול המחשב במשך זמן רב. נדרשתי להיערך לשיעורים קצרים ותמציתיים ככל הניתן על מנת שלא אאבד את הקשב של התלמידים.

4. כניסת אורחים לשיעור – לשיעור הצפייה נכנסו חברותיי הסטודנטיות וגם המדריכה הפדגוגית שלי. כניסה של אורחים נוספים לשיעור מהווה גורם מסיח לתלמידים שסקרנים לדעת מי האנשים שהם אינם מכירים ולמה הם נמצאים בשיעור. לכן ביקשתי מהאורחים להיכנס ללא מצלמות והסברתי מראש לתלמידים מיהם האורחים. בנוסף, העובדה שיש עוד כמה זוגות עיניים שצופות בי בשיעור גרמה לי לעשות כל מאמץ ולהביא אל השיעור את המיטב.

למול כל החששות שהצגתי, היו גם לא מעט יתרונות והצלחות בהוראה מרחוק:

1. יכולת למנוע הפרעות – לעיתים מתפתחת בכיתה שיחה או מריבה שיכולים לשבש את השיעור כולו. בזום, יש לי האפשרות לשלוט בזמני הדיבור, להשתיק את כולם או לאפשר רק לחלק לדבר, השליטה בזום מאפשרת לי למנוע מראש הפרעות. למשל: חסמתי את הגישה לצ'אט וכך מנעתי מראש התכתבויות מיותרות בשיעור.

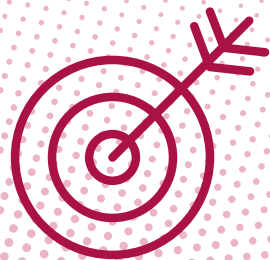
2. נוחות – כל תלמיד נמצא בסביבה הנוחה והמוכרת לו. כמו כן, כשהתלמיד מתקשה הוא יכול לפנות לבני המשפחה שלו אשר נמצאים בבית ויכולים לסייע לו.

3. חלוקת הכיתה ללמידה בקפסולות קטנות – בלמידה רגילה אני מלמדת כיתה שלמה הכוללת כ-30 תלמידים ואילו בזום ניתן לחלק את הלמידה עצמה לקפסולות קטנות הכוללות כ-15 תלמידים. למידה בקפסולות מאפשרת התייחסות אישית לתלמידים, מענה לצרכים מיוחדים של תלמידים, לימדתי את אותו השיעור פעם לקפסולה אחת ופעם לקפסולה השנייה. בפעם השנייה כבר ערכתי שינויים והתאמות באופן מידי לאור התובנות מההוראה בקפסולה הראשונה.

4. למידה מתמדת – ההתפתחות הטכנולוגית מצריכה ללמוד באופן תמידי. המאה ה-21 הולכת ומתקדמת לכיוון הטכנולוגיה. התנסות שכזו בזום אפשרה לי ללמוד כיצד מנהלים שיעור מרחוק, מה שיוכל לסייע לי בעתיד אם מערכת החינוך תבחר לשלב שיעורים מקוונים לצד שיעורים פרונטליים כמו שמלמדים באקדמיה.

לסיכום, אני חושבת שניתן להגדיר את שבוע ההתנסות המיוחד והשונה שחווינו כהצלחה. לימדתי את התלמידים אך גם למדתי בעצמי ועל עצמי.

ללמוד עם חברים, בעלי השקפות שונות

מאת: **נהוראי בוסקילה**, תכנית לימודי שנה א'

שמי נהוראי בוסקילה, בן 22. השתחררתי מצה"ל ב-20.10.20 והתחלתי ללמוד ב-18.10.20. בתחילת הסמסטר הרבה סטודנטים ומרצים שאלו אותי איך יכול להיות שחייל שעוד לא השתחרר כבר התחיל ללמוד, מה אתה לא רוצה לנקות קצת את הראש או לעשות טיול אחרי צבא? ועוד שאלות בסגנון. אני ידעתי כבר מהתחלה שזה מה שאני רוצה לעשות בחיים וזאת הדרך השלי.

בימים הראשונים של תחילת סמסטר א' התחלנו ללמוד בזום שזה דבר חדש לי. יש כאלה שאומרים שיש לזה יתרונות וחסרונות אבל מבחינתי זה רק חסרונות. אני בן אדם מאוד פרקטי

ויש לי מצבים שכשאני לא מבין אני מתחיל לשאול שאלות עד שאני מבין. בזום השיעורים הרגישו לי כמו הרצאות וגם אם יש לי שאלה זה לא כלכך נעים לעצור כיתה שלמה כדי להבין שאלה קטנה. אבל עם הזמן הכרתי את חבריי לכיתה וגם את המרצים והרגשתי פתוח יותר לשאול ולהתעניין יותר.

לאחר חודש שבו למדנו בזום קיבלנו בשורה משמחת מאוד שאנחנו חוזרים למכללה לשיעורים המעשיים. הרגיש לי קצת מוזר שבתקופה כל כך מבלבלת דווקא אותנו מחזירים ראשונים. הלימודים במכללה היו מהנים, הכרתי את החברים לכיתה יותר לעומק, ראיתי את המרצים פנים אל פנים וזה נתן לי תחושה של ביטחון ומוטיבציה ללמוד.

בנוסף בשיעורי "חינוך בראי השדה" אנחנו קבוצה מעורבת של סטודנטים להוראה (חנ"ג, אומנות, גיל רך, יסודי, חינוך מיוחד), וזה ממש משמח לראות סטודנטים שבאים מתחום אחר, לראות את השקפת העולם שלהם בכל מה שקשור לחינוך. יצא לי ללמוד מהם המון, וזה בא גם לידי ביטוי בצד החברתי כי אם לא היו מערבבים אותנו הייתי מכיר רק את הסטודנטים שבמסלול שלי והחיבור הזה למסלולים אחרים גרם להרחבת אופקים ולהכרת אנשים עם השקפות שונות.

בשיעורים העיוניים קיבלנו בכל מקצוע מטלות הגשה. בפעמים הראשונות זה נחמד לשבת בערב ולהגיש אותם, אבל עם הזמן התחיל להיות לנו עומס של מטלות, הגעתי למצב שאני כבר לא מוצא את עצמי ובזמן שאני מגיש אחת, יום לאחר מכן אני צריך להגיש עוד אחת וכן הלאה. עם הזמן התרגלתי למצב והבנתי שכרגע אני נמצא בלימודים אקדמאיים וזה דבר לגיטימי. אני מקווה שנחזור ללמוד במכללה כי מעבר ללימודים אני רוצה שיהיו לי חוויות משם ולא להעביר את התואר שלי בלימודים סינכרוניים בזום.

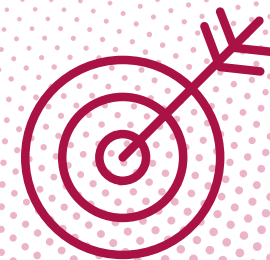
לפתח משמעת עצמית של למידה מהבית

מאת: **דור אוחיון**, תכנית לימודי שנה א'

למידה מרחוק בשבילי היוותה אתגר לא פשוט, היות שאני אדם שלא מסוגל לשבת מול מחשב כל היום. הזום הוא לא באמת תחליף ראוי לתקשורת כמו בכיתה כשהמרצה כמה מטרים ממך, וכל המציאות שנכפתה עלינו עם הסגרים יצרה אצלנו מצב שלוקחים מאיתנו את החופש. לכן ללמוד בצורה כזאת מול מחשב כל היום כמו רובוטים, זה נראה כמו משימה בלתי אפשרית לפעמים... מה שכן יש מרצים שמגלים התחשבות ובאים לקראתנו בעקבות המצב הזה. לגבי הקורסים שאני לומד בחנ"ג - חצי מהם מעשיים ולדעתי, לנסות ללמד קורסים כאלה בזום הוא לא רציני ולעיתים מגוחך.

דבר אחד שלמדתי על עצמי בלמידה מרחוק הוא באמת היכולת למרות כל הקשיים כן לפתח משמעת עצמית של למידה בבית ולהראות נוכחות בכול הקורסים. התייחסתי אליהם במלוא הרצינות, מה שדרש עבודה לא מעטה על עצמי. אני מאמין שאין דרך קלה, למרות שהיצר שלנו אומר בדיוק הפוך, אבל אנחנו צריכים לנצח אותו ולהתגבר על כל המכשולים האלו כי הם בסך הכול דמיונות.

ברצוני לספר על הקורס "חינוך בראי השדה". מבחינתי זה הקורס שאני הכי הרבה מוצא את עצמי משקיע בו. הוא גורם לי לפתח את הזהות של המורה שאני רוצה להיות בעתיד והוא פתח בפני עולמות ואפיקים שונים בתחום ההוראה שטרם נחשפתי אליהם. אני מרגיש שבכל שבוע אני מחכה ליום שלישי ללמוד דברים חדשים בקורס ולהביע את הדעות והרעיונות שלי וגם לפגוש סטודנטים מתחומים שונים של הוראה וללמוד קצת דברים על מה שהם חווים בלימודים שלהם.

מהלך הוראה היברידי המיישם עקרונות דיפרנציאליים

מאת: **יעל כנעני אלטמן**, מתמחה בהוראה.

הלמידה מרחוק, הייתה קיימת בעבר, לרוב כבחירה וכחלק מתרגול של הסלמת מצב בטחוני, במיוחד בדרום הארץ. כעת, נכפה עלינו עידן בו הדברים משתנים במהירות, ללא יכולת לתכנן את השלב הבא. אנו נדרשים לדינאמיות, יוזמה, יצירתיות, והכלה של שגיאות וטעויות שצפוי ויתרחשו.

הלמידה מרחוק חיונית ומייצרת סוג של תקווה ועוגן השומרים על שגרת החיים שקדמה למגיפה. למידה בכל עת קובעת את העתיד שלנו, ומתוך הבנה כי משבר זה הזדמנות, החל תהליך מואץ למציאת האיזון בפתרונות הלמידה. חלק מהאתגר של תקופה זו, הינו כיצד יוצרים שגרה ללא שליטה ממשית, כפי שהייתה במפגש בכיתה. כעת ההוראה נדרשת לאחריות, גמישות והסתגלות ומציאת פתרונות באופן יצירתי ליותר מתרחיש אחד בהתראה קצרת מועד. תקופה זו מאפשרת אוטונומיה יחסית ומרחב אדיר של אפשרויות פעולה אשר לא היו נתפסים כלגיטימיים בעבר. כמורה בשנת התמחות, לא הכרתי מציאות אחרת, לכן, כנראה, אני מוצאת בקלות יחסית, יתרונות רבים ללמידה ההיברידית. הוראה המשלבת מפגשים פנים אל פנים ולמידה מקוונת מאפשרת לדעתי לנצל את היתרונות של שני העולמות.

במסגרת השתלמות בית ספרית, עברתי הכשרה מעשית עם צוות המדעים, בסימנה הגשנו פרויקט משותף המדגים ומסביר הלכה למעשה, שלב אחר שלב את ההוראה ההיברידית. מהלך ההוראה ההיברידית מתבסס על לוח הבחירה בנושא כימיה לכיתה ח':

לוח הבחירה מהווה סיכום לאחר למידה בכיתה של נושא תערובות, תרכובות ותמיסות. המערך מחולק לשני שלבים ומועבר בזום. בחלק הראשון מתבצעת עבודה בקבוצות ובהמשך (החלק השני) למידה עצמאית ותרגול מיומנויות (חיפוש במאגרי מידע, כתיבה מדעית, חשיבה ביקורתית, דיבייט ועוד).

התלמידים נכנסים לחדרים בקבוצות קטנות למשך 15 דקות, בוחרים משימה אחת מתוך השלוש בלוח המנחה. במהלך הפעילות המורה עובר בין החדרים לפי הצורך. במליאה, התלמידים מציגים את התוצר. בשלב הלמידה העצמאית, התלמיד יבחר אחת מבין שתי המשימות האפשריות (בנושא אשר קבוצתו בחרה). משלב זה, הלמידה עצמאית עד ההגשה.

אני מאמינה, שהעצמת התלמיד תוך רכישת מיומנויות של לומד עצמאי ולקחת אחריות תוביל לחוסן. מיזוג, איזון ונוכחות יובילו לתחושה של משמעות, התאמה ודיוק. מאחלת, שנמשיך להתפתח, לפרוץ גבולות וליצור מציאות טובה יותר בעתיד.

לוח בחירה - תערובות, תרכובות ותמיסות		
שלב א' - עבודה בקבוצות - בחור אחת מבין המשימות		
עבודה חפשו מידע וכתבו הגדרה	הכינו כרטיס למידה - תמיסה מהי?	סייעור מוחין: העלו שיעור רבות ככל האפשר להפרדת תערובות. לכל שיטה - הסבירו כיצד היא עובדת, תנו דוגמא. מה העיקרון המשותף לכל הדוגמאות שהבאתם?
שלב ב' - עבודה עצמאית - בחירת משימה אחת מתוך שתיים בנושא עליו עבדתם בקבוצה		
לפניכם רשימת חומרים - מיינ אותם לתרכובות, יסודות ותערובות. בכל מקרה - נמקו בחירתכם	הציעו שיטת הערכה בה ניתן יהיה לבדוק את הידע שלכם ושל חברי כיתבתכם בנושא תערובות ותמיסות	תכננו ארוחת ארבע שתביל לפחות תערובת אחת ולפחות תמיסה אחת
כתבו שיר ראפ על נושא השיעור. השיר צריך ללמד עובדות נכונות על תערובות ותמיסות	הכינו מצגת שמסבירה לתלמיד צעיר מכס מהי תערובת ומהי תמיסה	האם כל תמיסה היא תערובת? האם כל תערובת היא תמיסה? הסבירו, הביאו דוגמאות ואנטי דוגמאות ונסחו עיקרון להבדיל

הרגשתי שאני מצליחה להפיק את המיטב מההוראה שלי

מאת: **חן כנפני**, תוכנית ההכשרה לבית הספר יסודי

אל ההתנדבות להוראה בקפסולה, הגעתי עם המון חששות ופחדים. חשבתי שלא אצליח ללמד בקפסולה ללא נוכחותה של המורה המאמנת. במהלך תקופת ההתנדבות, המורה המאמנת שלי לימדה את שיעורי עברית ואני לימדתי את שיעורי חשבון. בימים הראשונים היה לי קצת קשה להסתגל ולהיות בכיתה לבד, חשתי חוסר ביטחון ולא ידעתי האם אני מלמדת את התלמידים בצורה טובה וראויה. הופתעתי שלאחר מספר ימים כל החששות נעלמו. התחלתי להנות מההוראה בכוחות עצמי. נהנית מאוד ללמד את תלמידי כיתה א. לאט לאט הרגשתי שאני מצליחה להפיק את המיטב מההוראה שלי וחשתי שהתלמידים מבינים היטב את הנלמד. בכל יום שעבר חזרתי הבייתה עם תחושת סיפוק אדירה. ההתנסות האינטנסיבית עזרה לי להבין למה בחרתי להיות מורה. רכשתי ניסיון אשר הפיג את החששות והלבטים שהיו לי קודם לכן.

תמר, המורה המאמנת שלי היתה שם תמיד בשבילי. היא הקשיבה, עזרה ותמכה בי לאורך כל התקופה. למדתי ממנה המון.

במשך שהותי בכיתה התחברתי מאוד לתלמידים. השהות בכיתה גרמה לי להכיר כל תלמיד ותלמיד טוב יותר ואפשרה לי לזהות את היכולות והקשיים של כל אחד. רכשתי ידע, ביטחון וניסיון. התנסיתי במגוון רחב של התנסויות: הוראה תחומי דעת שונים, בהבנת סיטואציות חברתיות שונות ועוד. יצאתי מההתנדבות בתחושה טובה, במהלכה למדתי ולקחתי עימי את הכלים שרכשתי שיעזרו לי להמשיך התואר ולחיים בכלל.

אני יכולה לסכם ולומר שהשהות הממושכת בבית הספר הייתה עבורי חוויה מעצימה שלא חוויתי עד אז. למדתי על עצמי המון. למדתי כיצד לקחת אחריות אחראית, לשמש מודל לתלמידים ולעמוד בזכות עצמי.

על האף והפה - מסכה את הפחדים - מכסה

מאת: **אוריין בן ברוך-כהן**, מתמחה בהוראה

הנייד מצלצל, שיחה ממספר לא מזהה, "שלום, אוריין?" נשמע קול נעים של אישה מהקו השני. "נכון" עניתי.

"היי, קוראים לי יפעת, אני מנהלת בית ספר וקיבלתי את קורות החיים שלך, יש לך רגע?" "כן, בוודאי, נעים מאוד!" השבתי. "תוכלי להיכנס ל-ZOOM בעוד כחצי שעה כדי שאעשה לך ריאיון עבודה?" שאלה אותי בנחמדות יתרה.

"בוודאי, תוכלי לשלוח קישור לפגישה?" השבתי מהורהרת, חושבת מה פשר ריאיון העבודה. מקבלת קישור לזום, במסך עולה מולי מנהלת בית הספר בחדרה, היא רואה את פלג גופי העליון ואני משיבה לה בחיוך.

מנהלות שיח נחמד, ציפיות אחת מהשנייה ובסיום היא מסכמת: "יום ראשון בשעה 09:00 יום היערכות, מצאי בייביסיטר לילדה והגיעי בשמחה." חשבתי לעצמי: "מה? ככה מתקבלים היום עובדי הוראה, ככה מבצעים ריאיון עבודה?" לא משנה מה, השנה להתמחות יש לי משרה, שליש משרה, לא משנה ולא נורא - העיקר אעשה את מה שאני אוהבת ורוצה. התחילה השנה, שבוע ראשון המנהלת קוראת לי לשיחה, "נכון שהצעתי לך חצי משרה, מעוניינת להגדיל ל-100% משרה?"

לא מספיקה לעבד את ההצעה ומיד עונה לה: "בטח, אשמח להגדיל את המשרה." וכבר שבוע לאחר מכן הרגשתי את אחוזי המשרה המלאה, כל יום לימודים עד 14:30, שעות שהייה הופכות למילוי מקום, ושעות פרטניות הופכות לסתימת חורים, כי אין לראות את עצמך, אלא את המערכת כולה, ואת מביאה את כל כולך כי את צריכה גם להוכיח את עצמך, שהיא עשתה בחירה טובה ונכונה שדווקא למתמחה הזו, שזו את, נתנה את המשרה המלאה! סגר ראשון, כמה חבל, כמה נורא, מלמדים מה-ZOOM, מנסים להתעלות על כל הקשיים, מנסים להשתלט על כל הקישורים, הנה סגר שני.

"אוריין, בתקופת הסגר את מגיעה לבית הספר, יש כיתות חינוך מיוחד שצריכים דמות מוכרת, את תלמדי כל יום 8:00 עד 13:00, יהיה בסדר, אני סומכת עלייך שתעשי הכי טוב שאת יכולה." ככה התנסחה סגנית בית הספר, ואני חייכתי, כי אין כמו השגרה! בידוד אחד, אחרי שבועיים - עוד אחד, לא הספקתי לנשום אוויר וכבר מצאתי את עצמי שוב בלי סדר יום ושגרה, לי ולמשפחה.

והנה הגיע לו בצעדי ענק סגר שלישי, ושוב אני מלמדת בבית הספר, והפעם, אני כבר לא מורה מוכרת פרונטלית מול תלמידי החינוך המיוחד, אני משלבת שיעורי ZOOM עם כיתות א' בשעות המוגדרות לי שהייה.

לקחתי את המחשב, נכנסתי לחדר המורים, מצאתי לי פינה, קצת חיבורים וענייני חשמל, כי את "כול יכולה" וישבתי לבהות במחשב, אל מול חלונות שחורים - מתוכם נגלים מלא פרצופים של ילדים, קטנים, אבודים, חלקם מחייכים כדי שלא נדע מה גועש ומתרשח בפנים, חלקם בפנים חתומות ומדי פעם בורח להם חיוך מבוש.

חושבת על הנפשות הקטנות שנפצעות מהתקופות הקשות שהן עוברות וחווות. כבר לא ישנתי לילות, עם תינוקת בת שנה, שיעורי הצפייה דוחקים, מערכי שיעור, תוכניות לימוד.

הפרצופים מוכרים לי בחלומות החטופים. מסכות על חצי הפנים והעיניים מדברות, מחייכות, אומרות מה עובר על כל אחד ואחת מהנשמות הטהורות. והחיים, ושוב אותם מבטים נגלים מבין הריבועים השחורים. יורדת הנחיה חדשה, "אין להתקהל בחדר המורים" עלייה בתחלואה, יציאה לסגר, למידה מרחוק, ואין עוד אוויר.

אין חווי, אין תחושת שייכות וניסיון להיכרות עמוקה, אין איזה חיבוק מנחם מעוד מורה ותיקה שיודעת ומבינה, כי היא גם הייתה באותה עמדה.

זה מלווה בימים ובלילות, תחושת אי וודאות, נגיף אחד שהשביט את המדינה, והיושבים בראשה לא יודעים מה יד שמאל ומה ימין עושה.

תקופה של התנסות קשה, התנהלות חדשה שלא ניתן לדעת מה את מסוגלת באמת, עושה ויכולה, עד כמה את מורה שוקעת או משקיעה?

ואני מנסה, בין המילים, בן המבטים - מגניבה חיבוקים וליטופים לילדי א' הקטנים.

הינה עוד בידוד, עוד חולה מאומת שמכניס צוות שלם לימי בידוד שלמים או מקוצרים - עד עשרה ימים.

יושבים בבית מול החדשות, כל שעה עגולה, המחשב פתוח יש מטלה, והראש בכלל לא פנוי ללמידה.

כמה התקופה קשה, מורכבת, ובראש מהדהדות המילים: "קורונה", "הכלה", ואת שנייה לפני שיעור פרונטלי בכיתה, נכנסת ומייד יורה את משפט הפתיחה שהפך לחלק מהשגרה: "על האף והפה, מייד! מסכה!"

ואת בעצמך מכסה - את הפחדים, התהיות, ההבנה שזה מה שיש, אנו בשנה קשה, מפה רק עולים, והכל לטובה!

דרך חלונות שחורים מקבלים עלייך מידע ואינדיקציה לטיב המורה שאת, האדם שאת, לא שפת הגוף או מימיקה, את תקועה בתוך חלון שחור, ממציאה את עצמך, מחדשת, מתחדשת. בום!

קורסת.

התחושה היא בור ללא תחתית. פשוט צונחת פנימה ללא עזרה, ללא הבנה, ללא יד מושטת, וההתמודדות ברבדים גלויים ונסתרים, העמוקים, צפים. חשה את כל קשת הרגשות והכל משתנה מ-100.

מנסה לעכל - רגע מה קרה, מה היה ואיפה אני ממוקמת בתוך כל הסערה?

כמה שנדבר על זה וננסה להמשיג את זה, לא נדע באמת מה כל אחד או אחת חווה ואיך הוא עובר את התקופה.

אומרים ש "מה שלא הורג אותך מחשל אותך", תקופת הקורונה הוכיחה לנו ומוכיחה בכל שעה ביום, ככל שטבילת האש שורפת יותר, כך את כמורה הופכת להיות טובה יותר.

הגרסה המשופרת של עצמך!

מייד מסכה על הפה והאף, זהו, חלונות שחורים!

נקווה שהתקופה הזו תעבור כלא הייתה ונוכל להיות מורים ומורות מחבקים, מכילים אוהבים, ופשוט פשוטים!

פנקס הכוכבים

מאת: **ירין אביגור**, מתמחה בהוראה

שנת 2020 הסתיימה והינה אנחנו בפתחה של שנת 2021, איזו שנה עברנו. מי היה מאמין שדבר כזה יקרה לנו פתאום באמצע החיים? נגיף עולמי השתלט על העולם ועצר אותו. אני עדיין חושבת שאנחנו נמצאים בסצנה מתוך סרט. אבל לא, לצערי זו המציאות! ללא ספק הנגיף זעזע את העולם כולו, החיים הם לא אותם חיים, השגרה נלקחה מאיתנו וגם אנשים. בני אדם השתנו ונקלענו לסיטואציה שאף אחד לא חלם עליה. שמי ירין אביגור, סטודנטית לחינוך בשנת ההתמחות (שנה רביעית).

אני מלמדת בבית הספר 'אשלים' באופקים וברצוני להציג את השינויים אשר קרו בתחום החינוך ובפרט אצלי בעקבות המציאות. מערכת החינוך ספגה פגיעה קשה בעקבות הנגיף. המורים, התלמידים, ההורים וכל הצוות החינוכי חוו קושי זה. הלימודים פסקו לתקופה ארוכה והתחלנו בלמידה הנקראת 'למידה היברידית משולבת'.

ראשית, אסביר מהי למידה מסוג זה. 'למידה היברידית משולבת' מתארת שילוב מיטבי בין למידה בכל מקום (כולל מקוונת) ובין למידה פנים מול פנים בכיתה. שילוב זה מאפשר למידה עצמאית ומותאמת אישית בהיבטי זמן, מקום ואופן. במסגרת הלמידה המשולבת נעשה שימוש בהערכה על מנת לתמוך בהתקדמות מבוססת הבנת תכנים. כפי שניתן להבין, מערכת החינוך עשתה שינוי משמעותי בשנה האחרונה. אחד מהשינויים הוא הלמידה מרחוק, דרך הזום אשר מקנה פתרון ללמידה מבלי ליצור פערים מהותיים בקרב התלמידים. למידה זו היא כלי חשוב ליצירת קשר עם הילדים במצב שהוא מצב חירום והיא מאפשרת, גם תקשורת טובה, אומנם רחוקה, עבור הילדים ובכלל לנו - בני האדם.

מובן שישנם קשיים רבים בלמידה מסוג זה. הקושי הבולט ביותר הוא חוסר המגע, הבעת החום והאהבה כלפי התלמיד. בעצם, אנחנו מוצאים את עצמנו מדברים אל תוך מחשב ועל כן לא תמיד רואים את פניהם של הילדים או שומעים אותם כמו בשיעור רגיל. ישנם קשיים נוספים כמו ישיבה מרובה מול מסך, בעיות קליטה ואינטרנט, מספר מחשבים מצומצם ביחס לכמות הנפשות בבית, יצירתיות בתקשורת, הפעלות מתוקשבות רבות ועוד. אך לצד כל זה, אני מאמינה שאפשר להתמודד עם כל אתגר בחיים.

אשתף בחוויה אישית שלי בעקבות משבר הקורונה כמורה בשנת ההתמחות. מאז תחילתה של הלמידה ההיברידית המשולבת, מצאתי את עצמי משיכת בכל פעם לשכבת גיל אחרת. הדבר יצר תחושה של בלבול הן עבורי והן עבור התלמידים, חוסר קבלת סמכות כמורה ותחושה של אי יציבות. בעולם מתוקן, הייתי מוכרת כ'ירין, מורה ללשון ולספרות בכיתה ד'. אך במציאות הקיימת, נוצר מצב שבו הפכתי למורה בעלת תחומי אחריות רבים, אשר אינם מוגדרים כחלק מתחומי האחריות הבסיסיים שלי כמורה, כלומר מצאתי עצמי מלמדת מקצועות שונים ומגוונים בכיתות שונות ובשכבות גיל נוספות, ודבר זה יצר לחץ, חוסר שליטה ואי סדר.

משבר הקורונה הביא עימו אתגרים רבים כפי שצינתי, אך גם הצלחות רבות. ראשית, כמורה אני רואה בקרב הילדים בגרות שלא הייתה בתקופתי. מכיוון שהכול נגיש להם והם חשופים למדיה בכל היבטיה, לערוצי התקשורת השונים ולמידע בכל התחומים, מתגלה אצלם הבנה למשבר הקורונה וחשיבות רבה ואכפתיות לסביבה. הם מבינים את המצב והסיטואציה שאליה הם נקלעו, דואגים למשפחותיהם ומבינים שלמרות הכול צריך להמשיך עם הראש קדימה. כמורה, אני נפעמת כשאני רואה זאת. בכל זאת, נלקחו להם החברים, החוגים, התחביבים ואף

יקריהם. סיטואציה בעלת קושי רב לכולם, אבל הם עומדים בה בגבורה. חלק מהלמידה ההיברידית המשולבת היא להכניס שיעורים מתוקשבים ומגוונים ובו בזמן לדאוג ולוודא כי התלמידים מקפידים על כתיבה באופן מעשי, לקיים שיעורים בעלי ערכים מהותיים בחיינו וכן גם משחקי חברה. כלומר, הדבר חייב לבוא לידי ביטוי בשילוב בן העולם המתקדם לבין התקופה הישנה והמוכרת.

בתקופה שכזו, ילדים עוברים המון משברים חברתיים, לימודיים ואף רגשיים. אני יכולה לומר ולהעיד כי היחס לילדים הוא הרבה יותר מכיל, מקבל, מתחשב ומבין. אם פעם מורה היה כועס על כך שהתלמיד לא הכין את שיעורי הבית ואף מעניש על כך, היום המורה נותן הזדמנות נוספת והוא הרבה יותר רגיש למצב. בכיתי אני שמה לב לכך שהתלמידים צברו פער בתחום הלימודי והחברתי, משוחחת איתם רבות ומאפשרת להם "לפרוק" את שעל ליבם. חשוב לי לזכור, כי בסופו של דבר הם בסך הכול ילדים, ללא כל קשר לגיל, להתפתחות, לתקופה או למצב שבו הם נמצאים. למרות היותם בוגרים ומבינים יותר בדור הזה, הם עדיין ילדים והם זקוקים ליחס החם, התומך והאוהב.

ברצוני לשתף בדרך להנעת למידה בזמן משבר הקורונה, על מנת לעזור מוטיבציה בקרב התלמידים. זהו רעיון אשר יזמתי והגיתי בשיתוף עם חברתי שגם היא מורה. קראנו לו "פנקס הכוכבים". קיימתי שיעור אשר הוקדש כולו ללמידת ערכים, שיתוף רגשות והכלה. בשיעור זה הוקרנה מצגת הנקראת "כוחן של מילים" ובה המסר החשוב ביותר: לכל מה שאנו אומרים לאחר ישנה השפעה כי למילים יש משמעות. בשיעור הילדים שיתפו במקרים שקרו להם ואף במקרים אישיים ונוצר שיח פורה ומעניין. מטרת הדיון הייתה ליצור קרבה ויחסים טובים בין חברי הכיתה וכן לתת במה וחשיפה למקרים אשר קרו או יכולים לקרות בעקבות שיח שלילי. לאחר מכן, כל ילד קיבל פנקס משלו, והוא קישט ואייר אותו כרצונו. אני יכולה לומר כי מאז שיעור זה, נראה כי הדבר תורם לתלמידים שקשה להם יותר ונותן להם מוטיבציה. אני רואה שיפור אצל התלמידים וזה גורם לי לאושר ולשמחה. כשתלמיד מקבל כוכב עליו לכתוב הסבר מדוע הוא קיבל את הכוכב - מתן משוב חיובי. אני יכולה לומר ששיטה זו עובדת, והיתרון בכלי זה הוא שניתן לראות תוצאות גם בזמן הלימודים הפרונטליים וגם בזמן הלמידה מרחוק.

אז קורונה יקרה, למרות שאת עדיין קיימת, אנחנו לא נותנים לך לעצור אותנו. אנו ממשיכים להיות אנשי חינוך יצירתיים, אינטליגנטיים, רגישים ואוהבים. בזכותך למדתי להיות הרבה יותר קשובה, סבלנית, מקצועית, מכילה ותומכת, רגישה לסיטואציות ושמחה בחלקי. אני סבורה, כי גם כשתעזבי תשאירי אחרייך שרידים, לכן לא נפסיק אף פעם לממש את מה שלמדנו בזכותך.

תודה על הטוב, תודה על הרע, אבל בעיקר תודה!

צו 8 חינוכי

מאת: **ד"ר יהודית סלפטי-כהן**, ראשת תוכנית ההכשרה לביה"ס היסודי

נציגי מחלקת החינוך של עיריית באר שבע פנו לפרופ' לאה קוזמינסקי, נשיאת המכללה, וביקשו לבחון את האפשרות ל"גייס" סטודנטים להוראה בקפסולות בכיתות א-ב. הנהלת המכללה החליטה להיענות לבקשה ולעשות כל מאמץ לסייע בפתיחת כיתות א-ב בעיר, זאת מתוך הבנה שיש לסייע בשעת משבר מתוך מחויבות לחינוך בכלל ולנגב בפרט. כראש תוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי התחלתי ליישם את ההחלטה במלוא הכוח. היישום היה מאתגר מאוד ודרש היערכות אינטנסיבית מול ראשי ההתמחויות, המרצים, המדריכות הפדגוגיות ומול כל סטודנט באופן אישי. בסופו של דבר "צו 8 חינוכי" יצא לדרך ונחל הצלחה רבה. הסטודנטים ש"קפצו למים" לימדו בקפסולות ללא ליווי של מורה מאמנת והביעו שביעות רצון מהניסיון שרכשו. המנהלות והמורים קיבלו את הסטודנטים בחיבוק גדול ובהערכה רבה. אנו כמכללה וכתוכנית הכשרה שמחים על ההזדמנות לתרום למערכת החינוך בשעת משבר ומודים לד"ר חפצי זוהר ולדינה בן דוד שהיו שותפים מלאים לאורך כל הדרך.

המחלקה לחינוך יסודי

עיריית באר-שבע
מינהל החינוך
חברות נוער וספורט

יום שני 23 נובמבר 2020.

לכבוד יהודית - מכללת קיי
יהודית יקרה
שלום רב.

בתום שלושה שבועות מיוחדים ברצוני להודות לך על ההשקעה הרבה ועל התמיכה בשיבוץ סמינריות בבתי הספר היסודיים.

התחלנו בשיחה משותפת עם פרופ' לאה קוזמינסקי, הצגת האתגר וקבלת הסכמה. אבל....

מאחורי שיחה זו נעשו שינויים ברמה מערכתית במכללה וארגון מחדש של הלמידה מצד המרצים, המורים והסטודנטיות. בהחלט מורכב.

שיבוץ הוא לא רק טכני. כאן - את נכנסת לתמונה, בדקת באופן אישי עם כול סטודנטית האם מתאים? איפה? מתי? כיצד? ומה?

השיח התנהל עם מנהלי בתי הספר ואיתי והתוצאה הייתה נפלאה.

תודה רבה
תודה על המענה שקיבלנו,
תודה על התרומה המשמעותית בשלושה שבועות.

יישר כוח
תודה מיוחדת לפרופ' לאה קוזמינסקי - נשיאת המכללה כי בלעדיה זה לא היה קורה.

בהערכה ובתודה

דינה דוד
מנהלת המחלקה לחינוך יסודי

העתקים

רוביק דנילוביץ - ראש העיר

ד"ר חפצי זוהר - מ"מ וסגנית ראש העיר, מחזיקת תיק החינוך

זהבה הראל - ראש מנהל החינוך.

סטודנטיות בתוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי משתפות בחוויות מההוראה על פי צו 8 חינוכי

נאלי קצול, שנה 2'

בניגוד לתגובה שלי בשבוע הראשון שבו הרגשתי שהתלמידים בודקים גבולות, השבוע הצבתי גבולות. אמרתי להם שלי יש החוקים שלי ולכל מורה יש החוקים שלו. עם הזמן הם הבינו והיה לי הרבה יותר קל. לימדתי זהירות בדרכים והיה ממש מהנה. קיבלתי מערך מוכן מהמורה. לימדתי אותו מערך בשתי קפסולות והיה מעניין שהשיעור התנהל באופן אחר בכל קפסולה. אני מציעה לשקול שבועיים כאלה כחלק מההתנסות של סטודנט בשנה ג'. בשנה ג', באתי עם כלים שלמדתי בשנה שעברה ויישמתי אותם השנה. זה מתאים ואפקטיבי לשנה ג'. אני עושה לעצמי חשיבה, מה קורה איתי. אני מודה שבתחילה באתי כי ביקשו ממני אבל בסוף מצאתי את נקודות האור. אני מרגישה שאני מורה וזה מחמם לי את הלב. בשנה שעברה הרגשתי סטודנטית. לפני שבועיים לא הייתי בטוחה. אחרי השבועיים האלה, אני יותר בטוחה.

אני רוצה להתייחס לכך שהייתי לבד בכיתה ללא המורה המכשירה. ההתנסות הזו פתחה לי דלת ללמידה עצמאית, לניהול עצמאי של כיתה, להובלת שיח עם התלמידים ולגיבוש הדמות המחנכת שאני שואפת להיות. ביום ההתנסות השני החלטתי שאני משוחחת עם התלמידים ומציבה את הגבולות והכללים שחשובים לי כאשר אני מלמדת אותם. ראיתי איך שיח זה הקל עליי ביום שאחרי כשהתלמידים התחילו ליישם את הנהלים שדיברנו עליהם ביום הקודם.

אימצתי רעיון שראיתי אצל המורה המחנכת בשנה שעברה וזה "מברקי נחת" שיתפתי את התלמידים בתחילת השיעור שמהיום בכל יום שאלמד אותם, חלק מהם יזכו לקבל ממני "מברקי נחת" על התנהגות ראויה. ראיתי איך התלמידים משתדלים לאורך כל היום להתנהג יפה ולהראות לי שהם איתי כדי שיזכו לקבל את המברק. לסיכום, אני חושבת שלשבועיים האינטנסיביים האלו היה אפקט מאוד משמעותי לתהליך ההכשרה שלי להוראה. לסיכום, הייתי אומרת שבשבוע התנסות כפי שהוא מתקיים כיום הוא נחמד אבל לא באמת מלמד כמו להיות לבד בכיתה. כאשר נמצאים לאורך זמן בכיתה רואים תהליך רואים איך דברים מתקדמים משבוע לשבוע. אני מנתחת לעצמי את מה שאני עוברת ומתקדמת מיום ליום.

נאלי סוויסה, שנה 2'

התבקשנו להתנדב להוראה בקפסולה בכיתות א'-ב' כדי לאפשר את חזרת התלמידים לבית הספר. כאשר הגעתי לכיתה, המורה קיבלה אותי בצורה מדהימה! היא אפשרה לי להשתלב ולהרגיש שאני חלק מהכיתה. יכולתי להבחין שהתלמידים עדיין אינם מכירים אחד את השני משום שלא הגיעו לבית הספר כמו בשנה רגילה. חלק מהתלמידים בכו לאחר הפרידה מההורים בבוקר וזה מזכיר יותר את תחילת שנת הלימודים ואת ההתנהלות של ילדים בכיתה א' שמגיעים בפעם הראשונה לבית הספר. הייתה אווירה של היום הראשון בכיתה א', התלמידים היו שקטים, נרגשים ובעיקר המומים מהחזרה לשגרה. הכיתה חולקה לשתי קפסולות ובכל קפסולה היו 12 תלמידים. בשעתיים הראשונות המורה הקנתה חומר חדש בקפסולה א' ואני לימדתי בקפסולה ב' ובהמשך התחלפנו. כסטודנטית בשנה ג' שמתנסה בכיתות ג'-ו', התרגשתי לחזור אל התלמידים הצעירים כמו בשנה ב' ונהניתי לקחת חלק פעיל בכיתה. היה מקרה שנגע לליבי וגרם לי להתרגש. בכיתה יש תלמיד אלרגי לבוטנים המלווה בסייעת צמודה. כל תלמידי הכיתה וההורים יודעים, ולכן הם נזהרים שלא להביא מזון המכיל בוטנים. בהפסקת אוכל אחת התלמידות ניגשה למורה ואמרה שאימא שלה רצתה לשים לה בתיק חטיף אך הילדה התנגדה כי פחדה שהחטיף יכיל בוטנים והתלמיד הרגיש עלול להיפגע מכך. המורה חיכה וסיפרה לתלמידים על המעשה הטוב של אותה תלמידה. התרגשתי כששמעתי על כך מהמורה ובעיקר הבנתי כמה חשוב ללמד כבר בגיל צעיר את ההתחשבות בזולת. זה היה רק אחד הטיפים שלמדתי בשבוע זה, ובהמשך השבועיים למדתי כל כך הרבה דברים משום ששימשתי כמורה לכל דבר למרות שאני עדיין סטודנטית.

ע' רי'א, שנה 2'

כאשר התבקשנו ללמד קפסולה ללא מורה מאמנת, היו לי באופן אישי המון חששות והמון סימני שאלה, כמו איך אנהל כיתה לבד? האם אצליח ללמד יום לימודים מלא? אני חייבת לציין שכל הפחדים והחששות התפוגגו בשנייה הראשונה שנכנסתי לכיתה. החום והאהבה שקיבלתי מהתלמידים לא מובנים בכלל במיוחד לאור העובדה שהם לא מכירים אותי. אני חושבת שזו ההתנסות האמיתית שלי שבה יכולתי לבחון את עצמי בסיטואציות שונות עם תלמידים. אני יכולה לומר שנהניתי מאוד מתקופת ההתנדבות וגם התפתחתי מבחינה מקצועית.

בר צמר, שנה 2

עם הכניסה שלי לכיתה בתקופת ההתנדבות, שמתי לב שיש לתלמידים פער בחומר הלימודי בעקבות המעבר ללימודים בזום. לכן היה ברור לי שאני צריכה לעשות כל מאמץ כדי להתאים את התכנים למצב הנוכחי של התלמידים ולהנגיש להם את החומר הלימודי בצורה ברורה שתאפשר את סגירת הפער. זו הייתה התנסות חשובה ומלמדת. אני שמחה על הזדמנות זו שנפלה בחלקי להתנדב ללמד קפסולה בכוחות עצמי ולאפשר לתלמידים בכיתות א'-ב' לחזור ללמידה סדירה בבית הספר.

היה כיף לי, אני נהנית ללמד בכיתה ב'. יש לי סיפוק מהשבועיים האחרונים. אני מתנסה במקצועות שונים שלא התנסיתי בהם. אני לבד בכיתה ולכן אני צוברת עצמאות, המורה אומרת לי מה הנושא ואני מקבלת אחריות. טל סטודנטית משנה ב' נמצאת איתוהיא שואלת שאלות ורושמת כל מה שאני אומרת לה או עושה. יש לי סיפוק שהיא לומדת ממני. לימדתי בקפסולה יחד עם סטודנטית משנה ב', אני מציעה כרעיון לחשוב על הצמדה של סטודנטית שנה ב' לסטודנטית שנה ג' - זה מדהים. אפשר לשקול משהו כזה בשבוע התנסות. בשנה א' הצטרפתי לסטודנטית שנה ג' וזה היה לי מאוד חשוב. מההתנסות בשבועיים אלה בכיתות הנמוכות הבנתי שאני רוצה ללמד בכיתות א'-ב'. בכיתות אלה אני מרגישה משמעותית.

נועם ירוחם, שנה ב'

תיעוד בבלוג השבוע בחרתי לסכם את החוויה שלי במשך השבועיים של תקופת ההתנדבות. תחילה, התבררנו כי עלינו לסייע ולהתנדב במשך שבועיים בבתי ספר ולקחת חלק בקפסולות הכיתיות. השבוע הראשון היה מאתגר עבורי, נכנסתי לכיתה חדשה שאינני מכירה את המורה והתלמידים. קיבלתי רקע כללי על כל תלמיד ממחנכת הכיתה ומיום ליום הצלחתי להכיר אותם יותר לעומק. במהלך השבועיים למדתי על עבודתה של המורה כפי שאני חולמת ורוצה להיות. נחשפתי לסיטואציות שונות, יצרתי אינטראקציה עם התלמידים ולימדתי שיעורים במהלך יום שלם. היום כאשר אני מסכמת את השבועיים האלו אני מודה על ההזדמנות שניתנה לי ועל הניסיון שצברתי. אילו לא היה משבר זה לא היה קורה. למרות הקושי לוותר על נוכחות בקורסים שאני לומדת ולמצוא את הזמן המתאים להשלים את השיעורים באופן עצמאי, הגעתי בכל בוקר לבית הספר עם חיוך, במיוחד כאשר ראיתי שהתלמידים מחכים לי. ביום חמישי נפרדתי מהתלמידים. בשעות הערב הודיעו לנו שאנו נמשיך איתם לעוד שבוע, דבר שגרם לי לתחושה של שמחה שאני עדיין יכולה לתת מעצמי ולסייע לכיתה.

איל סעדה, שנה 2

הודות להתנדבות במסגרת צו 8, הבנתי כמה אני אוהבת את מקצוע ההוראה. זהו מקצוע המאפשר להשפיע וללמד ילדים ולהיות ממש כמו אימא עבורם, האפשרות לדאוג להם באופן אישי ומקצועי נתנה לי תחושת סיפוק אדירה. אני חושבת שאף פעם לא יצא לי להרגיש ככה באף התנסות. ההתנסות הרגילה המזמנת להיות פעמיים בשבוע בבית הספר אינה דומה לילויי כיתה יום יום, לאורך כל יום הלימודים. אני מודה על ההזדמנות הזו שניתנה לי ואני שמחה שיכולתי להיחשף למגוון מורות ותלמידים ולשפר את החשיבה וההבנה שלי על ההוראה. למדתי השבוע איך להתמודד עם כיתה שבה כל תלמיד הוא עולם אחר, איך לגרום לתלמיד שרגיל להפריע בכיתה ולא להקשיב להיות מרוכז ולעורר אצלו את הרצון ללמוד ולהשתתף בשיעורים. למדתי איך לעודד את התלמיד הכי שקט להשתתף בשיעור ולדבר. זו הייתה תקופה קצרה יחסית ובכל זאת לקחתי המון טיפים להמשך.

קריין פ'נסו, שנה 2

הגעתי בשמחה להתנדבות בבית הספר. נוסף להוראה בקפסולה, התבקשתי להיות מורה תורנית בהפסקה. פתאום הבנתי את המשמעות ואת האחריות העצומה של מורה בזמן ההפסקה, דבר שלא נחשפתי אליו עד כה. החשיפה הזו התאפשרה הודות לשהייה הממושכת בבית הספר.

זבא מואל, שנה 2

כשהגעתי להתנדבות בבית הספר, פגשתי בכיתה סטודנטית משנה ב' שהתחילה את ההתנדבות שלה בבית הספר לפני הגעתי. בהתחלה היא מאוד חששה מהנוכחות שלי בכיתה ומהעובדה שאני כבר בשנה ג', היא שאלה אם אני מעוניינת להחליף אותה. עודדתי אותה ואמרתי לה שאין לה ממה לחשוש ושאני כאן כדי לעזור לה מבלי להתערב. למעשה, היא לימדה כל כך טוב וחשבתי שהיא חלק מצוות המורים. היא התחילה את היום בשיעור שפה, הפעילה את התלמידים במשחק, כיוונתי אותה קצת איך להגיב לתשובות התלמידים כאשר הם עונים תשובה. הופתעתי לגלות שההתנהלות שלה בכיתה הייתה מעל המצופה.

משובים ממנהלות בתי הספר

נורית צעד, מנהלת בית הספר "יפה נוף"

עם פרסום המתווה לכיתות א'-ב' וההחלטה על חלוקת הכיתות לקפסולות, נדרש ביה"ס לגיוס כוח אדם נוסף לאיוש הכיתות.

הודות לחיבור למכללה האקדמית ע"ש קיי והעובדה שבית הספר "יפה נוף" הפך להיות לבית ספר ש"ליד האקדמיה" היה זה אך טבעי שתומכות ההוראה לכיתות א'-ב' תהיינה הסטודנטיות להוראה מהמכללה.

ואכן, לשמחתי הרבה נענתה ד"ר יהודית סלפטי, ראשת מסלול יסודי במכללה, לאתגר והתגייסה כל כולה למשימת איתור המועמדות לעבודה בכיתות.

בן רגע אוישו מספר קפסולות בביה"ס "יפה נוף" ע"י הסטודנטיות מהמסלול היסודי, שיהודית עומדת בראשו, (סטודנטית אחת בכל קפסולה) שהיו מוכנות להיענות לאתגר ולהפוך למורות מן המניין על כל המשתמע מכך.

בהדרכתן ובהכוונתן של המחנכות - הסטודנטיות מלמדות שיעורים שלמים, מתמודדות עם בעיות משמעת, מנהלות שיח רגשי עם התלמידים ומצליחות לתת פתרונות הולמים לכל בעיה.

אני מאמינה שבזכות הלהט לעשייה המשותפת וההזדמנות שנוצרה יצליחו הסטודנטיות לגבש תפיסה חינוכית, ראשונית אומנם, אך משמעותית, מאחר שהיא מבוססת על התנסות אינטנסיבית בשטח.

שיתוף הפעולה והשיח המפרה בין הסטודנטיות, תומכות ההוראה, לבין המחנכות מובילים ליצירת דגשים בתפיסת תפקיד המחנך ותורמים מאוד להתפתחות האישית והמקצועית של כל אחד מהצדדים.

בהזדמנות זו אני מבקשת להודות שוב למכללה האקדמית על שם קיי, לפרופסור לאה קוזמינסקי, נשיאת המכללה, לד"ר יהודית סלפטי, ראשת המסלול היסודי וכמובן לסטודנטיות המקסימות: הדר, מעיין ורותם על ההירתמות וההתגייסות למשימה לטובת ילדי כיתות א'-ב' מתוך תפיסה ואמונה שניתן ואפשר לעשות את הטוב ביותר למענם.

בברכה

נורית צעד מנהלת בית הספר "יפה נוף"

באר שבע

ליצור גרפאן, שנה 2'

במהלך תקופת ההתנדבות בהוראת קפסולה, היה ילד שנרדם על השולחן. הוא יצא להתאווור ולאחר שחזר שאלתי אותו: "למה הוא עייף כל כך?" הוא ענה לי שהוא לא הצליח להירדם. כששאלתי מה הייתה הסיבה, הוא ענה תשובה שהפתיעה אותי, הוא אמר שלאורך כל התקופה שבה לא התקיימו לימודים בבית הספר, הוא היה יושב מול המחשב עד השעות הקטנות של הלילה. אני תוהה האם אני בתור מורה צריכה להעיר על כך להורים? להסב את תשומת ליבם לעניין? האם זה תפקידי? אולי יהיו הורים שיכעסו ויחשבו שאני מתערבת בחינוך ילדם? איך אני בתור מורה אמורה לפנות להורים ולדווח להם על כך מבלי שירגישו שאני מתערבת יתר על המידה. השאלה עדיין מטרידה אותי, אני מאמינה שאמצא את הדרך.

ספיר שושן, שנה 2'

אל ההוראה בקפסולה יצאתי בתחושות די קשה, לא ידעתי אם אוכל לנהל כיתה כמו שצריך. איך אני צריכה להגיב לילד שלא מקשיב לי? האם צריך להרים את הקול? איך אני מתמודדת מול מספר גדול של תלמידים שלא משתפים פעולה ושכל אחד עושה את מה שעולה על רוחו מבלי להתייחס לעובדה שעומדת מולם מורה? עלו לי פלאשבקים מכל מיני מורות שלא היו מספיק אסרטיביות בכיתה ואז הילדים הרשו לעצמם לעשות מה שהם רוצים. אני לא רוצה להיות המורה הזאת שלא מתייחסים אליה. החששות התבדו והתלמידים כיבדו אותי. אני מקווה שההתנסות הזו תאפשר לי להתגבר על החששות ושכל כישלון יהפוך ל"חישלון".

שמר אבוקסס, שנה 2'

השבוע האחרון היה עבורי ממצה ומכיל ואין יותר מאושרת ממני שבחזרתי בסוף כן להתנדב ולהגיע לשבועיים האלה. ההתנדבות האדירה אותי, צברתי המון ניסיון שמאפשר לי לצבור ביטחון רב ולהרגיש את ההוראה באופן מעשי

בת עמי, המפקחת כוללת בבתי ספר יסודיים

יהודית יקרה,

תודה על העדכון. שמעתי על כך מהרשות. יישר כוח גדול, זו עזרה משמעותית ומנהלות בתי הספר יותר משמחו - זו ממש עזרה גדולה. אשמח אם תעבירי לנשיאה את תודתי (או שאת מציעה שאכתוב לה?) תודה על שותפות אמיתית.

נאוה טויק, רכזת פדגוגית בבית הספר "בן גוריון"

בשבוע זה שלוש הסטודנטיות: לירן זילברמן, מיטל דיקמן והראלי פיטוסי (שנתון ב') קיבלו ללמוד בקפסולה. אני חייבת לציין כי שלושתן עשו מלאכתן על הצד הטוב ביותר, יצרו קשר טוב ומכיל עם התלמידים והובילו בעצמן את הקפסולה (זה לא מובן מאליו). שלושתן הקפידו להתקשר למורה המובילה על מנת לקבל מידע על מה שעליהן לשים דגש ומה ללמוד. בהצלחה גם בשבוע הבא.

רויטל, מבית הספר "הרצוג"

אציין באופן כללי את שאני אומרת בקול לכולן: אני מברכת על השותפות האמיתית עם מכללת קיי, מעריכה ביותר את רוח ההתנדבות של הסטודנטיות. כלל לא מובנת מאליה ההסכמה שלהן להיכנס לכיתות לבדן ולהוביל עשייה חינוכית.

הסטודנטיות מתמידות בהגעה, בעמידה בלוח הזמנים, מגיעות תמיד עם חיוך ומביעות סיפוק והנאה מהעשייה.

המורות מצפות לבואן ומציינות עד כמה הן עושות מלאכת קודש.

בכל הזדמנות שאני פוגשת את הבנות, אני מקפידה לדרוש בשלומן, לשאול אם ישנו משהו שהן צריכות. הן אדיבות, מביעות עם חיוך נבון את העובדה ש"זה מאתגר", אך הן בהחלט אינן נרתעות מכך. תודתי הגדולה ליהודית ולהן. ההתנסות הזו בעיניי משמעותית מכולן....

הדס, מורה מקשרת בבית הספר "אשלים"

שמרית אחת מהסטודנטיות המצטיינות. היא מגלה השתדלות גדולה, חושבת מחוץ לקופסה, עובדת בשיתוף פעולה מלא ונותנת את כל כולה למען הילדים והמערכת. שמרית היא מורה! היא מבינה את המשמעות של ההתנסות ונמצאת כולה בתוך התהליך, מתנסה, למדה, מקבלת ונותנת משוב ומשתבחת.

סילביה, סגנית בית הספר "נאות לון"

ראשית ארצה להודות על שיתוף הפעולה עם מכללת קיי ותרומתן הגדולה של הסטודנטיות למערך הפעלת הקפסולות בשכבות השונות. ברור לכולם שבלעדיהן לא יכולנו לחזור ללמידה מלאה של חמישה ימים.

כל הסטודנטיות קיבלו מבעוד מועד מערכת מסודרת, מובנית ומותאמת שעל פיה הן יודעות לאן להגיע והיכן הן נמצאות בכל יום ובכל שעה.

כמו כן, הסטודנטיות קיבלו את פרטי המורה שאותה הן ילוו והונחו שיוכלו ליצור איתה קשר בכל רגע נתון.

נוסף לכך, כל מורה קיבלה את פרטי הסטודנטית שתלווה אותה והונחתה כיצד לעבוד ולהנחות את הסטודנטיות שהתנדבו ללמד ולתמוך בקפסולות.

המורות הונחו כיצד להכין את הבנות לקראת קבלת התלמידים, לייצר תחושה של קליטה ושיוכות לביה"ס בכלל ולכיתה בפרט, לעודד לעבודה שיתופית מיטבית ולייצר תיאום ציפיות הדדי.

לאחר שבוע של עבודה משותפת אשמח לומר את הרשמים הראשונים מפי צוות המורים: ניכרת רצינות, אחריות, מוטיבציה ושיתוף פעולה בקרב הסטודנטיות, מברכות על כל דקה שהן נמצאות איתן בקפסולות מול תלמידיהן.

בשבוע הקרוב לאחר שאקיים משוב עם הסטודנטיות אוכל להוסיף מדבריהן. תודה רבה ויישר כוח על המהלך

תצפית מבוססת LIVE בוידאו

מאת: **מורן ביטון, דורי בן טובים ומוריה כהן**, תוכנית ההכשרה לגן

למרות הקושי שהביא איתו וירוס הקורונה, אישית אנו מרגישות שיש לנו מענה מצד המדריכה גם מחוץ לשעות השיעורים או ההתנסות. אנו מקבלות משוב אחרי כל צפייה ויש בו תמיד עצות מועילות ומקדמות. אנו מרגישות שיש רצון לקדם אותנו, יש הבנה בעקבות המצב, לא רק סבלנות אלא גם גמישות. ניתן לנו מקום נוח להתבטא בסדנה הדידקטית גם לגבי החוויות שלנו מההתנסות, ומרגישות שהמדריכה רוצה ואף שמחה לשמוע עליהן. בהתנסות המרצה מתקשרת אלינו בשיחת וואטסאפ או דרך אפליקציה אחרת, ולאחר הפעילות היא נשארת איתנו לשיחת משוב. אנו חושבות שזה אחד מיתרונות המצב כי הודות לצפייה מהטלפון המדריכה מספיקה לצפות בכולנו וכך יש לנו תמיד משוב, לפחות על פעילות אחת בשבוע, דבר שמקנה לנו המון ביטחון. בסדנה אנו משתפות בחוויות ההתנסות ובשיעור מועברים תכנים שרלוונטיים להתנסות שלנו בגן בצורה מפעילה ומעוררת למידה - למרות ההגבלות של ההוראה מרחוק.

מאת: **אוראל פנקר ומורן כהן**, תוכנית ההכשרה לגן

אנחנו סטודנטיות שנה ב' במסלול הגיל הרך. השנה התחלנו את ההתנסות בגנים בחשש מאוד גדול וחוסר וודאות עקב מגפת הקורונה. בתחילת השנה ניתנה לנו הדרכה מפורטת לגבי מהלך השנה והתנסותנו בגנים, קיבלנו הסברים על ההתנהלות והחובות שלנו כלפי הגן. הצפיית בלייב בפעילויות הן חלופה טובה מכיוון שכך המדריכה צופה בנו וכך אנחנו מקבלות גם משוב מועיל שמקדם אותם. לעיתים הצפיית בלייב משבשות את סדר היום בגן מכיוון שלמדריכות ולגננות יש לוי"ז מאוד צפוף ויש התנגשויות או בעיות קליטה. שיחות המשוב נעשות מיד לאחר הפעילות כשאנו רואות את המדריכה, וזה עוזר לנו להבין טוב יותר את דבריה וליישם בפעמים הבאות.

למרות היות הסדנה הדידקטית בזום אנו מרגישות כי האווירה מאוד קלילה וזורמת, לכל אחת יש מקום להתבטא. למרות החשש שלא נבין את המצופה מאיתנו בסדנה, נוכחנו לדעת כי למרות הקשיים - ניתנו הסברים ברורים על התדריכים שאנו צריכות להגיש וניתנה אפשרות לשאול במקרה של אי הבנה.

מבחינת הייעוץ וההדרכה של המדריכה, יש לומר כי אנו מקבלות יחס הוגן ומכיל, במיוחד אנחנו, שנכנסנו פעמים רבות לבידוד במהלך ההתנסות שלנו, התחשבו ועזרו לנו עד כמה שאפשר כדי שלא נפסיד ימי התנסות וכדי שנתנסה גם בדרכי הוראה דיגיטליות. אנו מקבלות הכוונה בצורה הטובה ביותר אפילו בשעות מאוחרות וניכר כי ההצלחה שלנו בתקופה זו חשובה לכולם.

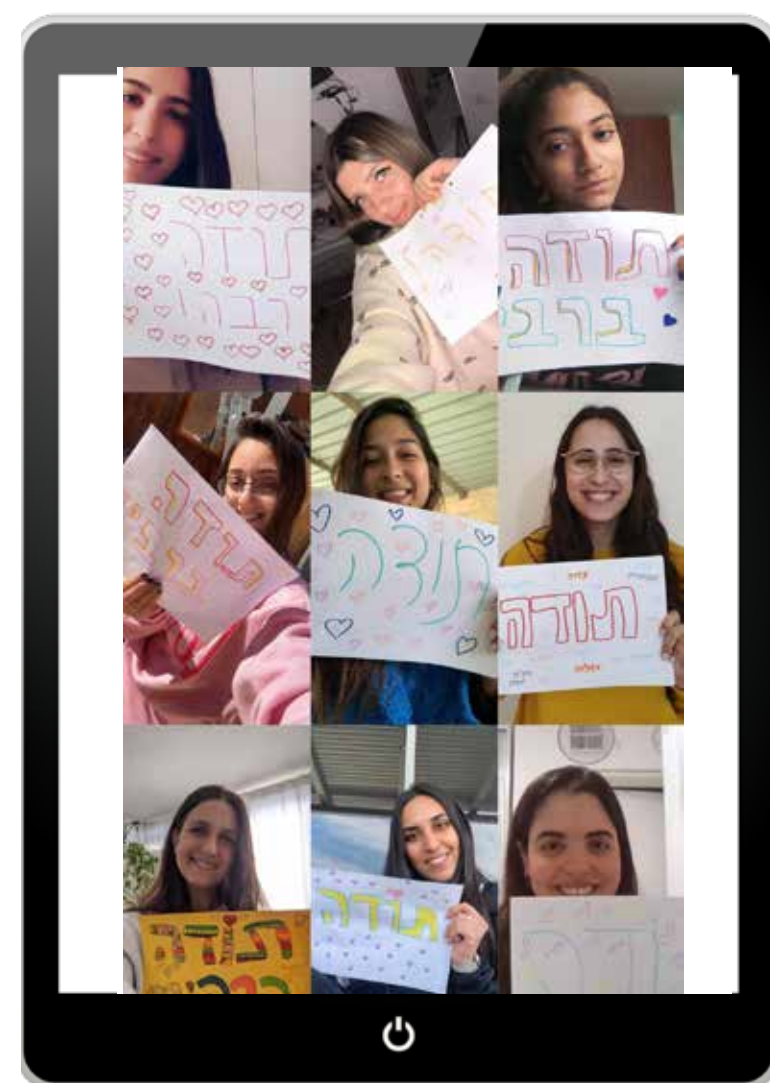
מפגש בשיחת ווידאו

מאת: **סיון שמחון וגל ועקנין**, תוכנית ההכשרה לגן

כחלק מהתואר שלנו אנחנו צריכות להתנסות בגן הילדים פעמיים בשבוע. ההתנסות בזמן הקורונה היא התנסות לא פשוטה. אנחנו לא נפגשות עם מיכל ינקו המדריכה שלנו במהלך השבוע פנים מול פנים אלא נפגשות איתה בשיחת ווידאו וככה גם היא צופה בנו בזמן שאנו מעבירות פעילות. לא היינו מתארות לעצמנו שזה יהיה המצב - שמדריכה תצפה בנו למשל מקנות שיר ותשמע רק חצי מהשיר או שהיא תשמע רק את הילדים מתחת למצלמה מדברים. אך זה המצב ועם זה ננצח.

אומנם ההתנסות בשנה ג' בזמן הקורונה היא מאתגרת, אבל יש בה דבר חיובי והוא שכשצופים בנו בפלאפון זה פחות מלחיץ אותנו.

אנו קיבלנו את מלוא המענה מהמדריכה שלנו ד"ר מיכל ינקו וגם ממדריכות השנתון. ניכר שהמדריכות בשנתון מבינות אותנו ומגלות אמפתיה למצבנו כסטודנטיות בזמן הקורונה וחשוב להן מאוד שנעבור את השנה הזאת ונגיע למקום הכי גבוה בנקודת הסיום.

מאת: **לירון אלקיים וספיר ואזנה**, תוכנית ההכשרה לגן

בחודש מרץ האחרון נפל דבר....
זעזוע גלובלי ששינה את כל תפיסות עולמנו וגרם לנו לשנות הרגלים, להמציא חלופות, להסתגל למציאות חדשה ובעיקר להבין שהדרך היחידה לשרוד את העידן החדש היא לקבל את החדש והשונה באופטימיות ובגמישות מחשבתית, להכניס כמה שיותר פתרונות יצירתיים לאתגרים המונחתים עלינו.
כך למדנו לדבר עם הרופא בטלפון במקום להגיע אליו,
דיברנו עם הסבים והסבתות דרך המרפסות וחיבקנו עם המרפק....
כך גם הפכנו להיות תלמידות וירטואליות והפכנו את האינטרנט לזירת הלימודים שלנו.
מה שנראה כבדיחה לא מוצלחת בהתחלה ואתגר מלא קשיים ופסימיות בהמשך התגלה עם התרגול וההתמדה כאופציה מוצלחת מאוד....
התרגלנו לקפוץ מהמיטה כמה דקות לפני שיעור להספיק לצחצח שיניים ולהתיישב עם הקפה והפיג'מה מול המסך.
למדנו שבדקה הראשונה קצת מוזר לנו ואחר כך כבר מרגיש לנו טבעי לגמרי.
הבנו שכל מה שעושים בכיתה הפיזית ניתן לביצוע גם דרך המחשב:
המורה יכולה לצפות בי ובפעילות גם דרך הזום וגם את שיחת המשוב ניתן לבצע באותו האופן.
שעות ההדרכה התרחבו גם לשעות שלא היו מקובלות בעבר כי אנחנו ממילא בבית והמחשב זמין!
מודות ומתוודות כי על דבר אחד לא נצליח להתגבר במרחב הווירטואלי וזו החברות עם הבנות במפגש אמיתי עם קרבה ו"סמול טוק" ושיתוף בקושי ובאתגרים.

מאת: **ליה מוסקו ועדן חזוט**, סטודנטיות שנה ב' בתוכנית ההכשרה לגן

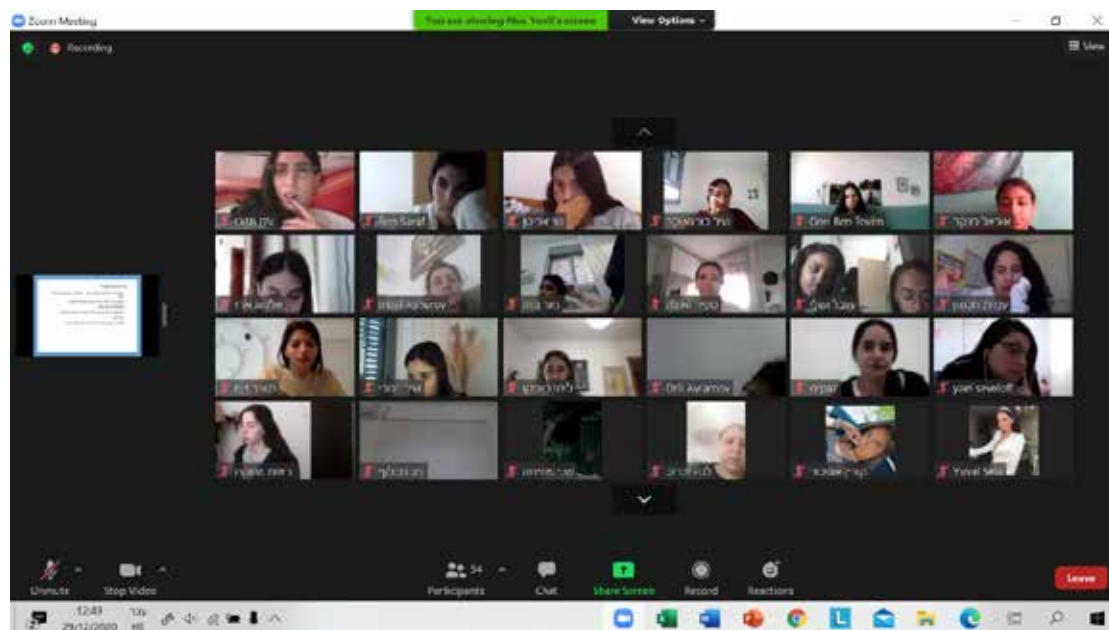
אנו סטודנטיות שנה ב' בהתמחות הגיל הרך. התחלנו את ההתנסות שלנו השנה לאחר הרבה חששות בעקבות וירוס הקורונה שפקד אותנו. אחד החששות המרכזיים שלנו בתחילת השנה היה איך נצלה את הסמסטר כאשר המדריכות הפדגוגיות שלנו צופות בנו מרחוק. כאשר נכנסנו לתוך ההתנסות עצמה, למדנו להכיר את הילדים המקסימים בגן וגם את המדריכה הפדגוגית שלנו. הבנו שצפיות בלייב באמצעות הטכנולוגיה הן אופציה נהדרת. המדריכה שלנו הצליחה לצפות בנו באופן רציף, ושיחות המשוב היא נתנה לנו המון ביקורות בונות אשר עזרו לנו להשתפר ממערך למערך, הן בכתיבת המערך והן באינטראקציה עם ילדי הגן והגישה בכלל.
הסדנה הדידקטית באמצעות הזום שונה מהסדנאות אשר נערכות במכללה מבחינת האווירה והלמידה, אך אנו חושבות כי יש לנו קבוצת הדרכה מאוד טובה, והדינמיקה בקבוצה נהדרת. מעבר ללימודים עצמם נוצרה בינינו חברות מאוד נעימה וכיפית, אנחנו עוזרות אחת לשנייה ומדברות באופן ישיר ושוטף. נוסף לכך, אנחנו חושבות שהסדנה תורמת לנו רבות בהכרת התכנים הנלמדים בגן והאופן שבו אנו צריכות להקנות לילדים את עולם התוכן.
נוצר קשר נעים בינינו לבין המדריכה הפדגוגית שלנו גם מחוץ לשעות ההדרכה בסדנה ובהתנסות. אנחנו מרגישות שנעים לנו לפנות אליה ולקבל ממנה מענה, אנחנו חושבות שהיא מאוד מקצועית ואנחנו שמחות שנפל בחלקנו לעבוד עם המדריכה שלנו וללמוד ממנה רבות. אנחנו חושבות כי באמצעות הכלים שהמדריכה שלנו מקנה לנו נוכל להיות גננות טובות יותר.

נוסף למפגשי הספרות עם צוות "מרכז מרים רות", השתתפו הסטודנטיות שלנו גם השנה בסדנת סימולציה מטעם מרכז הסימולציות של המכללה, ובה עלו ובאו לידי ביטוי תסריטים אפשריים של סוגיות מחיי היום-יום בגן, בתוך מערכת היחסים שבין גננת לבין הצוות וההורים. אם בשנת הלימודים תש"ף, סדנת הסימולציה בזום הייתה אילוץ שנדרשנו ליישם בתוך מציאות פתאומית, הרי השנה התכוננו לכך מבעוד מועד, וזה אף שיפר את הצלחת הסדנה. הסטודנטיות נתרמו באספקטים רבים מחוויה בלתי אמצעית זאת. הסימולציה הועברה על ידי שחקן מקצועי בשיתוף שתי סטודנטיות, והונחתה על ידי אביבה כהן, שהפליאה להנחות דיון רב משתתפות מעמיק ומלמד. ראות שווקה, סטודנטית שנה ג' שהשתתפה בסדנה, מספרת: "כאשר נכנסתי לזום וראיתי את כל זוגות העיניים שצופות בי, קיבלתי קצת 'פיק ברכיים', אני לא אשקר...אך אמרתי לעצמי בראש - 'ראות, את יוצאת מהסיטואציה הזו כאשר כולן מוחאות לך כפיים'. בזמן ה'אקשן' לא חשבתי יותר מידי מה אני עונה - פשוט עניתי, הדיאלוג נהל ע"י האני מאמין שלי והכישורים החברתיים שבי. מבחינתי השיח התפתח מהשחקן, אני רק הסטתי אותו מהדרך שלו אל הדרך שלי..."

בדומה לחוויותיה של ראות, גם אופיר חמו, סטודנטית שנה ג', מספרת שחווה את הסימולציה באופן אותנטי, וראתה בהתנסות המעשית בה כלי משמעותי להתמודדות בהמשך, כגננת לעתיד: "לא הרגשתי שאני משחקת תפקיד, הרגשתי שאני מגיבה כמו שהייתי מגיבה אם זה היה אמיתי. לא חשבתי איך להגיב ומה לקחת מזה, אלא פשוט הגבתי כאילו שהסיטואציה היא אמיתית...גם בטבלה בסוף היו המון כלים ששיקפו איך נכון להתמודד עם הורה בשיחה". את סמסטר א' נסכם בכך שלמרות ההדרכה מרחוק ולמרות החוסר בפגישה פיזית עם הסטודנטיות עוד טרם תחילת שנת הלימודים, הצלחנו להעשיר את הסמסטר בפעילויות משמעותיות, מרחיבות דעת ומהנות, גם כאשר השגרה כל-כך לא שגרתית. למרות ההצלחות של כל הפעילויות וההענין שמח ונודה לימים של שגרה-ישנה במכללה, אשר יבואו עלינו בקרוב לטובה, אמן.

על העשרה והרחבת אופקים גם בשגרת לימודים מרוחקים

מאת: **נעמה מלכיר וסופי בן יאיר**, מדריכות פדגוגיות שנה ג' בתוכנית ההכשרה לגן

מדי שנה, כחלק מהלימודים בתוכנית ההכשרה לגן, נהנות הסטודנטיות בשני השנתונים ממגוון פעילויות העשרה, הרצאות וסדנאות ייחודיות, שמטרתן להרחיב את אופקיהן ולהרחיב את דעתן של הסטודנטיות כגננות לעתיד. הפעילויות משובצות כאבני חן לאורך שנת הלימודים, והן שוברות שגרה ומוסיפות עניין בה בעת, מה גם שתועלתן ותרומתן לסטודנטיות רבה. שנת הלימודים תש"ף הציבה בפנינו אתגר משמעותי ופתאומי, בחסות המגפה העולמית שעדיין מכתיבה את שגרת יומנו. נדרשנו לאלתר באופן יצירתי כך שלא יגרע מן הסטודנטיות דבר. אל שנת הלימודים הזו, הגענו קצת יותר מוכנות מראש לקראת העתיד לבוא עלינו, וכך עסקנו במחשבה - כיצד נשמר את פעילויות ההעשרה הייחודיות, גם כשאנחנו פוגשות את הסטודנטיות רק דרך המחשב? אפשר לומר, כמאמר הביטוי - יצא מתוק מעץ, גם אנחנו הרווחנו במהלך הסמסטר הזה מגוון פעילויות העשרה לסטודנטיות, שעברו מרחוק בצורה יוצאת מן הכלל.

הסטודנטיות שלנו נפגשו לסדרה בת שלושה מפגשים עם צוות "מרכז מרים רות" לספרות ילדים. אף שהמפגשים הועברו דרך הזום, הם היו מרתקים ומעניינים לכל אורכם והורגשה יותר קרבה ואינטימיות מאשר ריחוק, וזאת בזכות הצוות המעולה שהשכיל לקרב את ליבן של הסטודנטיות לסוגיות נבחרות בספרות ילדים באופן מרתק ומעורר השראה. במילים אלו הודנו לצוות המרכז, בתום שלוש הסדנאות:

"ברצוננו להביע את תודתנו הכנה ואת הערכתנו הרבה, עם סיום הסדרה בת שלושת המפגשים מטעמכם עם הסטודנטיות בתוכנית ההכשרה לגן. שלושת המפגשים פתחו בפני הסטודנטיות צוהר לעולמות ספרותיים חדשים ובלתי מוכרים, ובעיקר להתבוננות אחרת ומעמיקה יותר בעולמם של ילדים בגיל הרך - דרך ספרים. יחד למדנו כיצד לעסוק באמפתיה ובפתרון קונפליקטים בגיל הרך, ב"ברצוננו להביע את תודתנו הכנה ואת הערכתנו הרבה, עם סיום הסדרה בת שלושת המפגשים מטעמכם עם הסטודנטיות בתוכנית ההכשרה לגן. שלושת המפגשים פתחו בפני הסטודנטיות צוהר לעולמות ספרותיים חדשים ובלתי מוכרים, ובעיקר להתבוננות אחרת ומעמיקה יותר בעולמם של ילדים בגיל הרך - דרך ספרים. יחד למדנו כיצד לעסוק באמפתיה ובפתרון קונפליקטים בגיל הרך, בדרך שימוש בספרות ילדים. יחד חידדנו את יכולת האבחנה של ספרי ילדים ככלים חינוכיים ודנו בשאלה - כיצד נדע לבחור ספר ילדים לגן שלנו? מהם הפרמטרים? ולסיכום, הדובדבן שבקצפת, הרחבנו ושוחחנו על תרומת הסיפור לפיתוח החשיבה היצירתית והדמיון אצל ילדים בגיל הרך. למרות שהמפגשים התקיימו בזום, בשל הזמנים שבהם אנו מתנהלים כיום, לא נגרעה מהם טיפת יצירתיות, עניין וקסם, וזאת הודות לתוכנית העשירה ובעיקר לצוות המרצות המעולה. ישר כוח לכן על פועלכן למען העמקת תרבות ספרות הילדים באוכלוסייה, ותודה על ההזדמנות לקחת חלק במסע בין הספרים".

כמו כן, שנתון ג' משתתף זו השנה השלוש עשרה ברציפות בפרויקט "מנהיגות", תוצר של שיתוף פעולה בין עיריית באר שבע לבין המכללה ותוכנית ההכשרה לגן. כחלק מההכנות לקראת ביצוע הפרויקט בגנים (עיבוד והמחזה של סיפורים היסטוריים ומקראיים העוסקים במנהיגים ובמנהיגות, בהתאמה לילדי הגן), נפגשות הסטודנטיות מדי שנה עם שחר בר, מספרת סיפורים תיאטרליים וגננת בעברה, לשם קבלת כלים תיאטראליים לעיבוד סיפורים בגן באופן חווייתי. גם מפגשים אלו התקיימו השנה בזום, כולל החלק המעשי שבו הסטודנטיות פעלו בעצמן. לאורך כל הפגישות, הסטודנטיות היו מרותקות ופעילות, והעידו שרכשו כלים משמעותיים רבים לחיזוק החוש התיאטראלי שלהן בעבודה בגן. כך שלמרות המגפה, עדיין יצאנו נשכרות.

בין גלי הסגר, שגרת קורונה

ריאיון קצר עם **יעל שחם ומורית איתן**, מדריכות פדגוגיות בחטיבת הגיל הרך, תכנית ההכשרה לחינוך הגופני.

כיצד התמודדתן בעבודה בין גלי הסגר ומשבר הקורונה?

יעל: אין ספק שזו תקופה מאתגרת. מצאנו עצמנו מול מציאות מורכבת, בה נדרשנו לקפוץ מסיטואציה לסיטואציה. הצלחנו לייצר שגרת לימודים וסדנאות המותאמות להנחיות המשתנות. אני מרגישה שהייתה זו עשייה מסוג אחר שדרשה מאיתנו יצירתיות וחשיבה מחוץ לקופסה. במבט לאחור אני חשה תחושת הצלחה. כמדריכה פדגוגית, לא פשוט לייצר קשר רגשי עמוק מרחוק. חסרו לי מפגשי פנים אל פנים וביקורי צפייה בסטודנטים בגני הילדים.

מורית: בתוך הכאוס סביבנו, הצלחנו לייצר שנת למידה והתנסות משמעותית, קרובה דיה להתנסות בפועל. הוצאנו את המיטב הן בסדנאות והן בהתנסות. חווינו קשיים טכנולוגיים, ריחוק פיזי ועבודה בשלט רחוק עם הגננות. אך חשוב לנו לציין כי מרבית המסגרות פתחו בפנינו את דלתותיהם. הבנו בהחלט את אותם גנים שבחרו לא להיכנס לשיתופי פעולה איתנו השנה. הודות לשינויים הבלתי פוסקים, עבודת הצוות שלנו פרחת והתהדקה – מציאת חלופות בהתראה קצרה, נושאי מיקוד והתערבות שהשתנו, תיאומים, אישורים והשלמה שאנו עושות את המיטב בהתאם לנסיבות.

שתפו אותנו בסיפורי הוראה שזכורים לכן השנה.

יעל: הסדנאות הראשונות שלנו היו היברידיות. השתמשנו בסרטוני הוראה ובעקבותם ניהלנו שיח מקצועי על סגנונות הוראה ומאפייני הגיל הרך. דרך הסרטונים יכולנו לאפשר לסטודנטים לחוש ולהכיר את גילי הגן, היות שלחלקם לא היו הזדמנויות שכאלו בעבר.

מורית: כשכבר נכנסנו לגנים, המציאות הכתיבה שינויים גם בסביבת ההוראה – הסטודנטים נדרשו ללמד במרחב פתוח. באחת הפעמים הראשונות, סטודנטית יצאה עם קבוצת ילדים למרחב פתוח באחד הקיבוצים. המרחב והחופש קראו לילדים והם התחילו להתרחק. לילדים לא הייתה גננת קבועה תקופה ארוכה והמשמעת והכללים לא היו סדירים. וכך, מצאה את עצמה הסטודנטית במצב של חוסר שליטה, במרחב פרוץ, כשאינה מכירה את שמות הילדים שהתפזרו לכל עבר.

מפגשי הסדנה במהלך הסגר, אפשרו לנו העמקה בנושאים שונים. אתן דוגמה למסמך שיצא בנוגע לשילוב ילדים עם צרכים מיוחדים בשיעורי חינוך גופני. החלטנו "לטפל" בנושא באופן מעמיק. לקחנו מגוון לקויות, קשיים ותסמונות, ובחדרי הזום ניתחנו ועיבדנו את מהות הקושי וכיצד הלקות באה לידי ביטוי. התוצר הקבוצתי איגד התאמות מעשיות לשיעורי חינוך גופני בגני הילדים.

יעל: הקפדנו לפתוח כל מפגש זום בפעילות לאוורור רגשות. נתנו במה לשתף ולשוחח ונוצרה תחושה משחררת של סביבה המאפשרת גם שיתוף בקשיים וגם התבוננות בהומור ובצחוק על המצב. לי היה חשוב לתת לסטודנטים תחושה של נגיעה אישית גם מרחוק, אמפתיה בנוגע למצב, אמפתיה למורכבות של התקופה, שיתופיות גם בהכללה וגם בהכנת חומרים משותפים. לתפקיד המד"פית נוספו רגישויות נוספות, שאפשרו סביבת למידה רגועה ומחזקת, כמו פניות וזמינות גבוהה לענות על שאלות, כתיבת משובים מעצבים בתדירות גבוהה והתעניינות בשלומם ובחיהם מחוץ למכללה.

מה למדתן על עצמכן מתקופה זו?

יעל: באתי עם פוביה טכנולוגית ולמדתי שאני מסוגלת ויכולה להתמודד. קיבלתי תחושת מסוגלות בשימוש במדיה, שמאפשרת לי ללמד גם מרחוק, ועל ידי כך להמשיך ולנהל את שגרת הלמידה. רכשתי ביטחון ואמונה שזה אפשרי.

מורית: יש תועלת בכל מצב, והמטרה ניתנת להשגה גם בדרך שונה. לא תמיד זה אידיאלי, אך ההתפשרות לא תמיד רעה יש פשרות שהן הפשרות של החיים ולצידן ישנם היבטים חיוביים. ניתן לקחת מהפשרות צורות למידה אלטרנטיביות ולראות מה כן ניתן להפיק.

להתנסות ובו זמנית להיוועץ

מאת: **אתי סמנדרוב ויפעת פרג'**, תוכנית ההכשרה לגן

התנסות בצל הקורונה היא תקופה לא פשוטה עבורנו כסטודנטיות. ההתנסות מהווה חלק גדול מאוד מההצלחה שלנו בתור גננות בעתיד ואנו מעניקות להתנסות זו זמן, כוח ומשאבים רבים. לעצם העובדה שהמדריכה הפדגוגית שלנו דינה בן יעיש אינה יכולה להגיע פיזית לגן לצפות בנו יש יתרונות וחסרונות. לדעתנו, היתרונות עולים על החסרונות.

החסרונות: דינה בן יעיש, המדריכה הפדגוגית שלנו, לא יכולה לשמוע אותנו כראוי, לפעמים היא לא שומעת את השירים, לא שומעת את הילדים, מפספסת תוכן חשוב שאנחנו מלמדות. אך אנו מפצות על כך במשוב. שבו אנחנו מסבירות מה ביצענו. גם מהמערך שלנו שאנו מגישות לה היא יכולה לדעת מה היה התכנון שלנו.

בנוסף, התקשורת הבין-אישית מעט נפגעת. לפעמים אנו לא יכולות להבין במדויק איך היא מרגישה כלפינו או כלפי הפעילות שביצענו ולא יורדות לסוף דעתה אך גם על כך ניתן לכפר בשיחות אחר הצהריים בפלאפון או בזום.

היתרונות: דינה בן יעיש מצליחה לצפות בנו יותר פעמים מבדרך כלל. היא מסדרת את השעות כך שיהיה ניתן לצפות אף בכל המודרכות שלה כך שאנו זוכות מזה. קבלת משוב רב יותר מאפשרת למידה טובה יותר וכך אנחנו משתפרות לפעם הבאה. גם עצם העובדה שהמדריכה נמצאת בגן בצורה כך בזמן פעילות יכולה להלחיץ אותנו מעט, אך כאשר דינה צופה מהפלאפון ואנו לא רואות אותה פיזית – התחושה אינה קיימת והלחץ לא גובר עלינו.

לסיכום, תקופת הקורונה אילצה אותנו להתמודד עם לא מעט שינויים, אך למדנו לקבלם בברכה וללמוד לראות את הטוב שבדברים. אנו מודות שאנו מצליחות להמשיך להתנסות ובו זמנית ללמוד ולהיוועץ במדריכה שתמיד נמצאת כדי לעזור ולסייע והאינטראקציה לא נפגעת.

הדרכה פדגוגית בימי קורונה

מאת: **מיכאלה מילוא, שלומית טמיר ואירית שם**, תכנית ההכרשה לחינוך גופני

בתחילת שנת הלימודים תשפ"א קיווינו שנוכל להשתלב בהוראה פעילה בבתי הספר. מהר מאוד התנפצו החלומות והתוכניות עקב התגברות התחלואה וסגירת מרבית בתי הספר. בשל המצב עשינו חשיבה מחודשת.

בדקנו באילו בתי ספר מתקיימים שיעורים לכיתות מיוחדות (אומץ, חנ"מ, מב"ר). חלק מהסטודנטים חברו למורים המאמנים בכיתות אלו והם לימדו במידת האפשר. שאר הסטודנטים החלו בהוראת עמיתים של נושאי הוראה המתאימים לתיכון. הוראת העמיתים התקיימה במכללה בחללים שונים: אולם, מגרשים ואיצטדיון. השיעורים התנהלו בדומה לשיעור רגיל בתיכון – מבחינת חלוקת הזמן והתכנים. לאחר כל שיעור קיימנו שיח ומשוב בקבוצות קטנות.

באופן זה הסטודנטים קיבלו משוב מיידי וחבריהם הרגישו בנוח לשתף בתחושותיהם. מיכאלה מילוא: חשוב לי לקיים מפגשים סדנאיים בקבוצות קטנות ואינטימיות כדי לאפשר שיח פתוח וכן. בחלון ההזדמנויות, שבו התאפשר לנו ללמד בתוך המכללה, עברנו להוראת עמיתים. את השיעור קיימנו בהרכב גדול בדומה לכיתה אמיתית ואת הסדנאות בקבוצות האם. בדרך זו דימינו מצבי הוראה קרובים מאוד למציאות.

באחת הפעמים "פלשנו" לכיתות ולחללים שונים ברחבי המכללה הריקה ושם תרגלנו הוראה בתנאי שטח מאתגרים, כפי שקורה לא אחת בבתי הספר.

הוראת העמיתים התקיימה במהלך כל הבוקר. לאחר הפסקת הצהריים התקיימה סדנה דידקטית.

הסדנאות היו בעיקר בנושאים רלוונטיים לתיכון: מאפייני גיל, פתרון בעיות משמעת, הוראה דיפרנציאלית בכיתה הטרוגנית, שוויון הזדמנויות, המורה כמנהיג, הוראה משמעותית ועוד. בשלב הבא, בינואר, מאחר שכולם נכנסו לסגר ומערכת החינוך נסגרה, פתחנו שתי אופציות: הוראת עמיתים בזום אולימוד מאפיינים למיומנות מסוימת.

למשל, המיומנות קפיצה למרחק מהמקום – מאפיינים לשיפור הקפיצה: כוח מתפרץ, מהירות בטווח קצר, ניתורים שונים. בתום כל שיעור התקיימו שיח ומשוב.

אירית שם: הקורונה אפשרה לי להכיר סטודנטים נוספים מעבר לקבוצת ההדרכה שלי. לימדנו בהרכבים משתנים, וכך זכיתי להכיר סטודנטים נוספים. הצלחתי להביא עצמי לידי ביטוי גם בהזדמנויות שניתנו לי ללמד את משנתי בהוראה. שוחחנו עם הסטודנטים על תפקידו הרחב של המורה לחינוך גופני כדמות משמעותית, מובילה, מנהיגה בבית הספר. הסטודנטים דיווחו על עניין ורלוונטיות בסדנאות שבהם הייתה עבודה בחדרים ונוצרו חומרים משותפים. הצגת תוצרים במליאה גרמה "לאסימונים ליפול" ולחומרים להיטמע אצל הסטודנטים.

חלק מהסטודנטים הצטרפו למורים המאמנים להוראה מעשית בזום (זאת כאשר המורים מדווחים שהתלמידים פותחים מצלמות ומתקיים שיתוף פעולה). לאחר הוראת שיעורים מעשיים בזום – הפסקה וסדנה דידקטית.

בתום כל יום הוראה, על הסטודנטים לשלוח רפלקציה מסכמת על ההוראה ועל הסדנה. מתוך הרפלקציות אנו למדים שהמתכון שבנינו עבורם מוצלח ביותר. הם מרוצים מהלמידה, מרגישים שאט אט הם לומדים על אופי הפעילות בתיכונים. הוראת העמיתים מחזקת את הניסיון והביטחון בהוראה, גם אם היא מתקיימת בזום.

שלומית טמיר: ימי הסגר אפשרו לנו להעמיק ולגעת בנושאים שאיננו מספיקים בימי שגרה. יכולנו להרחיב נושא ולבחון אותו ממספר נקודות מבט. לדוגמה "בריאות" – נושא חשוב החוזר מדי שנה. קיבלתי הזדמנות לתת הרצאה מעמיקה בנושא ולהביא לכדי ביטוי את ניסיוני כמדריכת בריאות מחוזית בעבר.

נוסף לכך, החלטנו לפתוח כל מפגש סדנאי בהעשרה משחקית קצרה. הסטודנטים למדו כיצד לקחת משחק מוכר ולהתאימו לצרכים שונים, לציוד שונה, למספר תלמידים שונה ואף לגיל שונה. כל זאת במטרה להניע את התלמידים לפעילות פיזית במשכי זמן ארוכים ולסחוף אותם להשתתפות.

אנו מקווים שלאחר חופשת הסמסטר, יתאפשר לכולם לחבור אל המורים המאמנים וליהנות מהוראה פנים אל פנים בין כותלי בתי הספר.

חוויותיי כחבר סגל חדש במכללת קיי בימי קורונה

מאת: **רועי לב ארי**, תכנית ההכשרה לחינוך גופני

שמי רועי לב ארי, נשוי באהבה ובאושר לדפנה ואב לשלוש בנות מקסימות. אני מורה לחינוך גופני בחינוך המיוחד, מאסטר לקפוארה וממייסדי התחום בישראל. השנה זכיתי להצטרף לסגל מכללת קיי לחינוך כחבר בצוות ההדרכה הפדגוגית של שנתון ב' בחינוך גופני.

שנים רבות חשבתי על לימוד מקצוע החינוך הגופני לפרחי ההוראה. כיצד מכשירים את המורים? איך פועלים מורים אחרים במסגרות השונות? מהן הגישות החדשות לחיבור התיאוריה לשטח? בזכות הסגר הראשון הבנתי שזה חשוב לי מאוד. למעשה הקורונה דחפה אותי לנסות להתקבל לצוות ההדרכה, גרמה לי להבין שאולי עכשיו זה הזמן הכי טוב, שאפשר להשתנות שוב, להתגייס למען עוד מטרה ופשוט ללמד – ללמד את הדור הבא איך להיות מורים טובים, מותאמים וגמישים, ידענים וקהילתיים, מקצוענים עם לב, מורים לכל החיים. בזכות הקורונה וכמה שיחות טלפון זכיתי להגשים את החלום.

עם זאת, נראה שחלומות לא תמיד באים עטופים באריזה וסרט מנצנץ, לפעמים הם דורשים מעט דמיון וגמישות מחשבה.

את ריאיון הקבלה האישי לא אשכח לעולם. זאת הייתה מבחינתי שיחת טלפון תמימה בבית. באזור הנוחות אך ללא כל הכנה ובציפייה להיכרות קלה. כשענית לשיחה של דלית, הצטרפה נירית סימון לשיחה וסייעה לדלית בתשאול. השיחה הייתה קשה לי, אני רגיל לפגוש אנשים פנים מול פנים, לחיך הרבה ולהתיידד. הרגשתי מפוחד בשיחה, לא הרגשתי שענית בהתאם למצופה ולא יכולתי לקרוא את הבעות המראיינות. בהמשך שוחחתי גם עם איליה מורגולוב והכרנו ככל האפשר. כאשר קיבלתי את ההודעה במייל הבנתי שהתקבלתי לצוות אבל כמו דברים אחרים בתקופה זאת, הכל עוד היה מעורפל.

מרגע שהתקבלתי לצוות, דלית פרשה עליי את כנפיה והחלה להכין אותי לבאות. התחלנו להיפגש כצוות במפגשי זום להכנת הסילבוס וארגון שנת ההתנסות הקרובה. בתחילה היה לי קשה מאוד לעכל את כל המידע – חדרים, בנינים, בתי ספר, סטודנטים, סילבוס, הרצאות, בעלי תפקידים אני לא יודע אם בזום היה לי יותר קשה מאשר במציאות, אולי אדע רק בשנה הבאה. הקפדתי לתעד כל מפגש זום ולפעול לפי ההנחיות אך עדיין היה רב הנסתר על הגלוי. אציין לחיוב רב את דלית שידעה להרגיע ולסייע בכל פרט בהצטרפות למערכות המכללה ולצוות ההדרכה.

תחילת עבודתי בצוות ההדרכה התאפיינה בעיקר ביצירת תכנים מותאמים ללמידה מרחוק, בניסיון להסיק מהידע והנסיון הרב של חברי הצוות – שיטת הוראה מותאמת למצב. אעיד על עצמי שאני אוהב למידה שוליינית, למידה מהתבוננות ארוכה בדמויות משמעותיות, הבנת דרכי פעולתם ויצירה איטית של דרכי העצמאית והבשלה. השנה לא זכיתי לכך מספיק, נאלצתי לחצוב את דרכי במהירות, ובוודאי עם טעויות רבות. אני בהחלט מקווה לזכות לחוויה שונה בהמשך הדרך.

ללא ספק המעניין ביותר היה המפגש עם הסטודנטים. חששתי שלא נצליח ליצור קשר אמיתי, להפוך לקהילת לומדים, לקבוצה. איך אוכל למרות המסכים שבינינו, לחוש כל אחד וללמד אותו את שיידרש כדי להפוך למורה לחינוך גופני? הרי הכלי העוצמתי ביותר של המורה לחנ"ג הוא השדה החברתי והתנועתי, בו התקשורת בלתי אמצעית והרגישות לקהל הלומדים מכתיבה חלק גדול מההחלטות.

דבר נוסף שהדאיג אותי היה חוסר הוודאות. כיצד אוכל לספק לקבוצת הסטודנטים לוחות זמנים נכונים, לקבוע מפגשים פיזיים או אפילו לוודא שבתי הספר יהיו מוכנים לקבלם להכשרה?

הרי המציאות משתנה בכל שנייה, הנחיות האתמול עלולות להיות שונות בבוקר שאחרי וכל

מפגש עלול להוביל לבידוד המוני או חמור מזה – הדבקה המונית ותחלואה. אציין לטובה את גמישות הסטודנטים והצוות במכללה. למרות קשיים רבים, רובם המוחלט של הסטודנטים התייצבו להוראה ולמפגשים הפיזיים. יישר כוח גם למקבלי ההחלטות על כך שעשו כמיטב יכולתם כדי למנוע מצבים מורכבים.

למרות החששות ובהסתכלות נכוחה אל הקשיים והפערים שעדיין קיימים בהשוואה לשנה שגרתית, אני חש הצלחה ביצירת הקשר עם הסטודנטים. אולי אחוות הלוחמים המאגדת בני אדם אל מול קושי משותף ואולי פשוט טיפת מזל, הביאו לחיבור כמעט מיידי ביני לבין הקבוצה. כיום אני חש שהם משתפים אותי בעשייה ובהתפתחות האישית שלהם בשמחה ובתשוקה רבה ללמידה. הקשר נעים ופתוח ואני שמח על כך וגאה מאוד בהצלחתם.

אציין גם את הגדול שבקשיים: הכשרת פרחי הוראה בימי קורונה מספקת מעט מדי התנסות אמיתית בשדה ההוראה.

צר לי מאוד על שעות ההוראה המועטות שהסטודנטים מצליחים לקושש. ההתנסות, כפי שאני זוכר אותה, צריכה להיות אינטנסיבית, כזאת שמאפשרת היטמעות ברוח בית הספר ונותנת לסטודנט הזדמנות לתרומה אמיתית למוסד ולתלמידים. הלימוד לפי קפסולות, במשך שעות מעטות, כמעט ללא צפייה בעמיתים וללא השתתפות כלל במסורות בתי הספר פוגעת לדעתי משמעותית בהתפתחות פרחי ההוראה.

חשוב לי לציין לטובה את המורים המאמנים אשר עושים כמיטב יכולתם לספק לסטודנטים, לעיתים תוך שיח מורכב עם הנהלת בית הספר, אפשרות כניסה לבתי הספר ושעות לימוד וצפייה, לעיתים קרובות תוך ויתור על שעות הלימוד הבודדות שנותרו להם (עקב שינויי המערכת הרבים) עם כיתה זאת או אחרת.

אחד הגורמים שסייעו בקליטה שלי יותר מכול היה צוות ההדרכה הפדגוגית. למרות שלא זכינו להיפגש פיזית לפני תחילת הלימודים וההיכרות הייתה בקושי, על קצה המזלג, הרגשתי שכל אחד ואחת היו נכונים לתרום לי ברוחב לב מהידע שברשותם, לשתף בניסיון וגם להקשיב ולשאול כיצד אני רואה את הדברים. אציין במיוחד את דלית, אשר מעבר לנתינה ולפתיחות גם איפשרה לי כמעט מיד להציג את משנתי לסטודנטים. אני מעריך במיוחד את סוג אופן זה ומודה על ההזדמנות שניתנה לי.

למרות קשיים רבים אשר עדיין נוכחים ומשפיעים רבות על שנת הלימודים במישור המקצועי והאישי, אני מרגיש שניתן להתבונן גם על הדברים החיוביים:

על תשוקת הסטודנטים ללמד ולהצליח, על הזכות שניתנה לי לקחת חלק בעיצוב פני הוראת החינוך הגופני, על הזכות להיות חבר בצוות של מקצוענים מלאי ידע אשר מנצלים את הקשיים לפיתוח דרכי הלימוד שברשותם. ניתן אפילו לציין לחיוב את הזמן הכפוי שנוצר פתאום ואפשר חשיבה וקבלת החלטות שאולי לא היו מתקבלות במרוץ החיים הרגיל, פנאי לגייס את האומץ להתחיל דרך חדשה ומרתקת.

בימים אלו אני מלא תקווה ומרץ לעשייה. מבצע החיסונים הולך ומתרחב, התחושה היא שבקרוב נחזור לחיים שהכרנו וכך גם ההוראה והכשרת המורים. נראה שאת שנת הלימודים האקדמית נצליח לסיים באופן שיותר דומה למסלול הרגיל, זה שלא זכיתי להכיר, שנוכל לקיים מפגשים, התנסויות והתקהלויות המסמלות שמחת חיים וחתימה לקרבה רגשית ופיזית. אני מאחל לעצמי ולמכריי לזכור את הגמישות והאומץ שהיו כל כך אופייניים לתקופת הקורונה, את יכולתו של האדם למצוא את הטוב מכל התרחשויות ואת היכולת להתקרב ולחתור ביחד אל כל מטרה.

בתקווה לימים טובים ובריאים יותר ובהוקרה רבה.

רועי לב ארי

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר שבע

רח' עזריאל ניצני 6, ת"ד 4301 באר שבע, טלפון: 08-6402886

www.kaye.ac.il